

વિવિધ ગ્રંથમાળાના ગ્રાહકોને ભેટ [illegible]

વિવિધ ગ્રંથમાળા.

પુસ્તક ૧ લું.

સંગીત

પદ્માણીનો સત્યાગ્રહ.

([illegible])

રચનાર સત્યનારાયણ હરિલાલ.

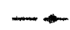
ઠેકાણું કપાસવાડની પોળ, જમાલપુર.

મુ અમદાવાદ

[illegible]

[illegible] અને ૨૫. ૧૯૦૯.

કિંમત [illegible] આના. (પોસ્ટેજ જુદું.)

બોલ.

...વ્યમાળાનું સાહિત્ય અગ્નિની સગડી સળગાવવા કે નકામો સ્થળ જ નહિ, તેના વાંચનથી ક્ષણભર આનંદ પ્રાપ્ત કરવા માટેજ ...ા બે ચાર સારા રાહવાળા છંદો મુખપાઠ કરી જ્યાં ત્યાં ગાવા માટેજ ...ત્વિક સુધારાનો શોખ છે એવું જન સમાજને જણાવવા પુરતી દાંભિ-...વા માટેજ નહિ; પરંતુ લેખકના લખાણને ધ્યાનમાં લેઈ તે પ્રમાણે વર્તન ...જ છે. સાહિત્ય એ કોઇ નજીવી વસ્તુ ન હોઇ તેમાં રહેલી ભાવનાને પોષવી ...યનારનું કર્તવ્ય ગણાય. સત્ય કે સૌંદર્યના તત્વનું કલ્પનાયુક્ત ઉચિત ...જ સાહિત્ય ! સાહિત્ય એટલે માનવ હૃદયના મૈત્રી સંસ્કાર, સાહિત્ય ...સત્ય અને સૌંદર્યની શોધ, સાહિત્ય એટલે આત્માનાં ઉંડાં સ્વપ્નાં, સાહિત્ય કલ્પનાની વિજળીના ચમકારા, સાહિત્ય એટલે માનવજાતિનાં સુખ દુઃખોનો ...સ, સાહિત્ય એટલે વાણીના સરોવરપર પડતો મનોનયનનો ઝળહળતો ...ઘાટ, સાહિત્ય એટલે જગતની સંસ્કૃતિનું સંગ્રહસ્થાન. સાહિત્ય એટલે ...માત્રને બંધુભાવથી સાંકળતુ સ્નેહભવન, અને સાહિત્ય એતો મનુષ્યની ...તાનું મંદિર છે. એના શબ્દે શબ્દે પ્રભુતાનાં પગલાં પડેલાં છે. એમાં રહેલી ...ા નિરખતાં નિરખતાં અને તેમાં આપણાં પગલાં પાછાં પાડતાં પાડતાં, આ-...ક પ્રભુ સામે જવાના માર્ગપર ચડીએ છીએ. એ પુણ્ય પગલાંમાં રહેલી જ્યારે આપણે સ્પષ્ટ રીતે જોઇ શકશું, ત્યારે તેમાં આત્માની પ્રભુતા પણ ...જશે; અને આપણી પાછળ આવતી જનતાને માટે આપણે આ જીવનને ...ી વેળા કાળના રણપર એવાં પગલાં મૂકતા જઇશું.

માટે હે આર્ય સંતાનો ! તમે તમારા ધર્મની ખાતર, તમારા રાંક દેશની ...રે તમારા પોતાને માટે જોઇતા રોટલીના ટુકડાની ખાતર, રાત્રિ દિવસ ...તા તમારા ભાઇઓની ખાતર, અમારી વિવિધ કાવ્યમાળાના સાહિત્યનો જરાપણ ...ોગ કરશો નહિ જે કાંઈ વાંચીને શીખો તેને તરતજ આચારમાં મુકજો અને મિત્રમંડળમાં અમારી કાવ્યમાળાના વાંચનનો પ્રચાર થાય તેમ કરજો. ઇત્યોમ્.

પ્રકાશક.

પટલાણીનો સત્યાગ્રહ.

રચી પ્રસિદ્ધ કર્તા,
ભટ્ટ સત્યનારાયણ હીરાલાલ.
જમાલપુર રૂપાલવારની પોળ-અમદાવાદ.

દોહરો.
ખાડો ખોદે તે પડે, ભોળા જન ભરમાય;
પોલ ઘણું જો હોય તો, પોગળ ફૂટી જાય.

ભા

—મુદ્રાલેખ:—

હું મારી માતૃભૂમિને માટે-તેના દુઃખ નિવારણને મા સર્વ પ્રકારના કષ્ટ સહન કરવાને તૈયાર છું. ને કષ્ટ ચાહે ત્યાંથી આવે અને ચાહે તેટલાં આવે તેની મને ચિંતા નથી.

યજુર્વેદ.

અથ પ્રથમોધ્યાય.

કવી ઉવાચ:—રાગ ઢાળ (દોહરાને મળતા.)

ગુજર દેશે ગામડું, ગબલાપુર કહેવાય,
કણબી વાસ વસે તહીં, હરિહર બાવા જાય.
પાદર પડીયા સંત તે, લગાવીયુ આસન;
નરનારી નિત આવતાં, કરવાને દરશન.
ઢોંગ મચાવ્યો સાધુએ, નયનો મીચ્યા નેક,
મોન સમાધિ આરંભી, ઉત્તર નાપે એક.
નહિ ખાવું-પીવું નહિ, કરવું નહિ શયન;
ગબલાપુરની પાદરે, મીચ્યા બેઉ નયન.
લોક અતિ વિસ્મય થયા, શ્રદ્ધાળુ જન સર્વ;
જય ગાતા જોગી તણી, સુંદર પામ્યા પર્વ.
જોવા આવે સંતને, ગામ ગામના લોક;
વખાણ કરતા સૌ વદે, મળતા થોકે થોક.
ચોથે દિવસે જાગીયા, સંત મહાત્મા એહ;
લોકો ૭ હું રાજી થયા, નિરખી ચેતન દેહ.

શીવાભાઈ સીધાવીયા, સંત
સંતે પણ શાણા બની, પાડયો
સંતે પુછ્યુ સસુર નર! કોન
શિવાભાઇના નામથી, જાણે
શિવલા! બચ્ચા દેખ તું, હરિજન
શિવો કહે મહારાજશ્રી! કૃપા
સુન બે શિવલા સસુર તું, મેં આ
શિવમહિમા મુખપર મુઝે, રામ ક
પુરાન સબ મેં પઢ શકુ, પઢાઉં સબકુ
સુનને વાલા જો મીલે, પવિત્ર ગી
મળશે લાલ હરી તણો. સુણવા આપ
સુજન જ્ઞાન બતાવજો, જીવનું દળદ
સુન બે ગંડુ કયા બકે, દિલના તુંહી
તુલસીદાસજી લીખ ગયે, બડે શાસ્ત્ર
"સંત પુરૂષ જો કભી મીલે, ઘરપે તુમ લે
લડુ ઔર શિરાપુરી, ખીલાવીને ક્ષીર
દુધપાક અચ્છો કરો, ચકા ચકી
સંત મુખસે સુનીએ, સબ શાસ્તર
પીછે સંત સેવા કરી, ધરના લે.
સુકૃત કથા મત સુણીએ, એ કાશી
શિવલો કહે હાલો પ્રભુ, પહેલા મા
જમી વિસામો લેઇને, આપો જ્ઞાન
ઐસા કરના ઇષ્ટ હે, જીવતરકા મેં
સંત સમાગમસે ભલા, તર જાવે

...ક ઘુંજી પાત્ર,
યથા, પાછળ સાધુ ગાત્ર.
ણાં, આવી ઉભાં બહાર,
સંતને, કરતાં કોડ જુહાર.
ના નહિ, સ્ત્રી સપરશ ના થાય;
સ્હેજમેં, પુન્ય પુરી હો જાય.
સંત શ્રી, હિસો પવિતર આપ;
માહરાં, પધારીયા માબાપ.
ા કરી, બોલાવો વહુ સર્વ;
?વનાં, પામ્યા રૂડુ પર્વ.
ડકી, આવી લાગી પાય;
ાવા તણું, હૈયે હર્ષ જણાય.
બોલના, કીતના તુજે સંતાન;
ાપલા, ખેતર ગયા જવાન.
ોરતો ક્યા હૈ ઉસકા નામ;
લાડકી, શિવે કહ્યું તમામ.
ડી બહુ, કૈસા ઉમદા નામ;
સા હુ બની, લગતી બોત હરામ.
ૃ પાડી નહિ, પાલી વહુ એ ખાસ;
। કહેશો પ્રભૂ, વહુજી પામે ત્રાસ.
ે પાડી બહુ, વ્યાકરનમેં બોલાય;
સા સુચવે, પાડી બહુ કહેવાય.
એસા વદો, વહુને બહુ દુઃખ થાય;
ડી બોલાવતાં, વહુવારૂ શરમાય.
ગબલા સસુર તું અક્કલમંદ અપાર;
કયાં બકે, શાસ્તર સુન દો ચાર
ાતા શબદકા, હોત જુદા પરકાર,
લકારકા, ડકાર લકારકા સાર.
રકી સાથમેં, વકાર બકાર સંગાથ;
આખારસેં, સામર્થ્ય હોતા સાથ
ક પાલી બહુ, પાડી બહુ કહેવાય;
ડી અનુસરે, જબ જગમેં રહેવાય.
જો લાડકી, ડકા હુવા લકાર;
જબ બોલાતી લાલકી, સચ્ચા શુદ્ધોચ્ચાર.
ઘોડા મેરા લાલીયા, રખું લાલજી પાસ;
લાલકી હે મેરી બહુ, ઓઈ બડા અભ્યાસ.
શિવો કહે મહારાજશ્રી, ભેસે તમને દોષ;
દિકરા મારા સાંભળે, ધારે મનમાં રોષ.
શિવલા, ગદ્ધા, સસુરતું, ઉલ્લુ બડા ગુમાર;
અક્કલ ના તુજમેં જરા, સામર્થ્ય હુવા સાર.
સામર તે શાનું બને? શિવે પુછ્યું એમ;
હરન સમા હૈ સંત કહે, એસા પુછે કેમ ?
વહુનુ હરણ કરો તમે, તે નહિ ફાવે વાત;
હમણાં દિકરા આવશે, વંઠી જાશે વાત.
બાપુ વસમા દિકરા, ક્રોધ તણા અંગાર;
કિશોર જો કોપે કદી, આપે ત્રાસ અપાર.
બેલ સમા બકવા કરે, કૈસા મુઢ અજાણ;
લડકોંકી પરવા નહિ, શુદ્ધા શુદ્ધ પ્રમાણ.
દો સુતકી ચકલી કરૂ, ઉડાઉ ફીર આકાશ;
ક્યા તું ભુલ ગયા મુજે, સમાધિકા અભ્યાસ.
નહિ બોલું હું બાપજી, જોજો કરતા એમ;
દુશ્મનની ચકલી કરો, હોય સુતને ક્ષેમ.
વહુવારૂ આ સાંભળી, કરવા આવ્યાં દ્વેષ;
નવલોહ્યો કોઇ આવીયો, વરવો ધારી વેષ.
પાલી કહે સુણ લાડકી, ઢોંગી નર આ કોઈ;
પાડી કહે છે મુજને, પાડા સરખો હોઇ.
પાડી એની મા બને, મુજને આવે દાઝ;
બે ફાટ્યું રોગો બકે, લેશ ધરે ના લાજ.
લાડી કહે બાબૂ કહો, કેમ ધરે એ ભેખ ?
રખડી ખાવા કારણે, લખ્યા હશે શું લેખ ?
સાધુ એ શાના કહો, લંગોટા કહેવાય;
માળા ઘાલી ડોકમાં, જગને ધુતી ખાય.
પેટભરુ એ ચોપજી, હરામના ખઇ માલ;
ભરે હોજરી હોંશથી, ચઢે ગાલ પર ગાલ.
જ્ઞાન [illegible] ગંધ નહિ, નહિ નીતિ કે ધર્મ;
[illegible] [illegible], કરતા નીચાં કર્મ.

...આખલા, છુટે મોઢે ખાય;
થોળા સસરા આપણા, ઝટ જાળે સપડાય.
દાન કર્યાથી કો દિને, અન્ન ન ઓછું થાય;
સુપાત્રને દેવાય તો, યથાર્થ તે કહેવાય.
પક્ષી ચંચ ભરી પીયે, સરિતા નહિ સુકાય;
દાન કર્યાથી કો દિને, દ્રવ્ય ઘટિ નવ જાય.
હરિહર બાવા પર નથી, દ્વેષ મને તો લેશ.
લગામ નહિ બોલ્યા તણી, લુંટયાનો ઉદ્દેશ.
પાલી લાડીને કહે, એ છે નીચી જાત;
હશે કદાપી વાઘરી, ભિલ કોળીની નાત.
ભેખ ધરીને ભટકતા, નહિ વારો કે વેદ;
અભ્યાગત સમ આથડી, સુખે ભરે નિજ પેટ.
દુર્ગુણ દુરાચાર ને; દુરમતિના એ દાસ;
સંત નામ ધરાવીને, આપે સહુને ત્રાસ.
સાધુ કહે એ શિવલા. ઘરમેં ગરબડ થાય;
જો વહુવારૂ સુતકી, કીસકી નિંદા ગાય.
બાપુ ભણતર આપનું, વળી જ્ઞાન વૈરાગ;
વળ સુ વહુ તેના કરે, સાધુ કહે સુખ માગ.
પટલાણી શિવાતણી, શિવગંગા છે નામ;
સુચના વહુને આપતા, કરવા ઘરનું કામ.
"જાવ બ્રાહ્મણિયું લાવવા, બે બેઠા લઈ જાવ;
ઉટકી અહીંયાં લાવવા, વહુવર વહેલાં થાવ."
પાલી વહુને લાડકી, પાણી ભરવા જાય;
બન્નેની મા એક છે, સગી બેહેન કહેવાય.
શિવાના બે છોકરા, વણારસી કીશોર;
પાલી વહુ પહેલા તણી, ઉમ્મર વરસે સોળ.
કિશોરની વહુ લાડકી, ઘર જુવાની જોર;
પાણી ભરવા તે જતી, દેખંતીજ ચકોર.
બન્ને દિકરા આવીયા, ગુરૂને લાગ્યા પાય;
વહુ જળ ભરીને આવીયાં, હરિહર ઉભા થાય.
વહુ બોલાવે ઉઠીયા, બેડાં ઝાલવા કાજ;
પાલી વહુ આવી ખસી, લાંબી કાઢી લાજ.
સાસુજીએ તે કહ્યું, ઉતર્યા જળભાજન;

શિવશંકરનું ના... ...
સંત કહે એ શિવલા, કયીં ...
રસોઇ કરની કે નહિ, તુઘરે ન...
જે જોઇએ તે લો પ્રભુ, માગો ...
રસોઇ પણ રૂડી કરી, પ્રસાદ લો...
જબતો શિવલા દેખતું, શક્કર અ...
પાંચશેર આટા દીજે, ઘી ચારશે...
ગો ગોબર અબ લા દિજે, કહાં ગઇ...
શિવલે ઘરમાં સર્વને, સુચના ...
મેરી બહુ કુ બોલના, સરપન સ...
શિવો કહે હે બાપલા, અસભ્ય...
ચલબે તુઘરા સસુર તું, કયીં કર...
અશુદ્ધ કેસા બોલના, સાબદુર્ય...
બાપુ વસમા દિકરા, ક્રોધ તજ...
રખે કદાપિ સાંભળે. વરતે...
સામગ્રી તૈયાર થઈ રસોઇ કર...
મોદક સ્વાદ સવાદિયાં, દાળ કરી...
ભાત કર્યો બહુ ભાવનો, વાલ ચ...
રૈતુ પણ ત્યાં રાખીયુ, વડી પાપડ તે
નૈવેદ્ય આપ્યું ઈશને. સાધુએ તે
પંદર લાડુ ગોઠવ્યા, નિજ ભાણા મેં
શિવે બહુ આગ્રહ કર્યો, લીધા બીજા
આરોગ્યા આનંદથી, નાંખી ઉની
હાથ ધોઈ હરિહર ઉઠયા, વદીયા વાણી
ઈશ્વરને વહાલો અતિ, હોકો હર...
શિવો કહે શું બાપલા! પ્રભુજી એ...
હરી હરસેં કોના બીના, કળી નહિજ...
શાસ્તરમેં એસા લીખા, ગીતાજીમેં ...
હોકો ધરવો ઈશને, મનુષ્યકા ...

અનુષ્ટુપ.

કૃત્ર કુરૂક્ષ કૂલં તોલ્યં, જેમે બાજતા પ્રજં
તહ્કં આવતુ પજતં, પ્રજ્ઞનામી પ્રજા

માકુકા, કુમ્હ્રં કુલ આકાર;
સમા, તોજયં જળ ભર સાર.
કા બના, પ્રભુકા તે પર પ્યાર;
બુ બોલતા, સબકા ભય હરનાર.
આપીયો; રૂડો રૂપેરી એક;
થઇને વધા, શિવલા બચ્ચા દેખ.
તા બન્યા, વક્તા સંત સુજાણ;
સંતને, હો જાયગા કલ્યાણ.
વિચારીસુ, હાકા રૂડો અંશ;
તે જશે, બાવો કરતો કલેશ.
ાલીયો, શિવલા લે જળ હાથ;
ઈશને, સ્વર્ગે પામે નાથ.
ાકા તને, મિથ્યા કરમા શોક;
શિવે થયું, જોતા ઝાઝા લોક.
ઉઠીયા, સંત સુવાને જાય;
ા કહા રાખી, ચલહમકો બતલાય.
યો શિવલો, સાધુ આવ્યો સાથ;
સાધુ સુતા, શિવે જોડયા હાથ.
શેવા સંતકી, કરની ચેયે સાર;
છોટી બહુ, કીશોરકી જો નાર.
સમજ્યો આસમે. આ નહિ સારૂ કામ;
ારાઈ આદરી, દાનત થાય હરામ.
તે સમજ્યો બધુ, બીક તથાપી થાય;
ી જાદુ કરે, જીવડો નીકળી જાય.
હે કહેવાય જે, પ્રમદા રાખે પાસ;
ભેજ નિકાળવો, દિન આજનો ખાસ.
પોતે પછી, આવ્યો વહુની પાસ;
સેવો પ્રભુ પુરે બાપલો આશ.
કાચે આટલે, રહી અધુરી વાત;
ંકમાં વાંચજો, મળશે જ્ઞાન અઘાત.
મળશે ઘણું, જો આગળ પંથાય;
સત્યાગ્રહ ખરો, પટલાણીનો થાય.

વાંચકો પ્રત્યે.

જનસમાજ પાસે અમારી જાહેર વિજ્ઞપ્તિ એક-વાર મુક્યા પછી સાર્વજનિક હિતકર તથા પ્રિયકર સંગિત સાહિત્ય રચી પ્રસિદ્ધ કરવાનું કામ અમે આજથીજ શરૂ કરીએ છીએ. આ વાર્તાની ઉપયોગિતા જોઇ તેના વાંચનના પ્રચાર ગુર્જર ભાષા જાણતા તમામના ઘરમાં સહેલાઈથી થઈ શકે એ હેતુથી અમે આ વાર્તાને જુદા જુદા ભાગોમાં પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠરાવ્યું છે જેથી તેના વાંચનનો લાભ દરેકને ફક્ત નજીવી કીમતમાં મળી શકશે આ વાર્તાના બાકી રહેલા ભાગો પણ અમે બનતી ત્વરાએ એક પછી એક ક્રમવાર પ્રસિદ્ધ કરીશું

અમારા તરફથી આ કામને ચાલુ રાખવા સારુ "શ્રી લેખકવૃત્તિ ફંડ" ની યોજના કરવામા આવી છે તેના નિયમો નીચે મુજબ છે

(૧) આ ફંડના નાણાંનો ઉપયોગ અમારા ર ચેલા તથા પસંદ કરેલા સાહિત્યને વખતો વખત પ્રસિદ્ધ કરવામાં થશે.

(૨) આ ફંડમા અગાઉથી યથાશક્તિ નાણા ભરનાર દરેક ગ્રહસ્થને ફંડની છાપેલી પહોંચ આપ-વામાં આવશે અને તેણે ભરેલા નાણાંની કીમત જેટલું સાહિત્ય જેમ જેમ અમારા તરફથી પ્રસિદ્ધ થતું જશે તેમ તેમ કેવળ વિના મૂલ્ય આપવામાં આવશે.

(૩) આ ફંડમા નાણાં ભરાવી આપવામાં યથા-શક્તિ મદદ આપનારને તેના કામની યોગ્યતા મુજબ યોગ્ય સાહિત્યથી નવાજવામા આવશે.

અંતમા અમે આશા રાખીએ છીએ કે જન-સમાજ અમારા આ પ્રયાસને ઉલટભેર વધાવી લેશે અને દરેક યથાશક્તિ "લેખકવૃત્તિ ફંડ" ને મદદ કરી અમો તરફથી પ્રસિદ્ધ થતા સાહિત્યના વાંચનનો જરૂર લાભ ઉઠાવશે.

ઠે. ૩૫૬૪ રૂપાલવારની પોળ-જમાલપૂર, અમદાવાદ.

લી પ્રજાસેવક,
ભટ્ટ સત્યનારાયણ હરિલાલ

અમદાવાદ—[illegible] [illegible] [illegible] આવેલા નિર્મળ પ્રી.
[illegible] [illegible] [illegible] ત્રિવેદીએ છાપ્યું.

તા. ૮-૪-૧૯૩૪. **પટલાણીનો સત્યાગ્રહ.**

(ગયા ભાગથી ચાલુ.)

રાગ ઢાળ. (દોહરાને મળતો.)

ડસકાં ખાતી લાડકી, ઉંચી નીચી થાય;
વીંછી કરડયો છે મને, કહો પાલીને જાય.
પાલીને શિવે કહ્યું, જા બેટા તું આજ;
સેવા કરવા સંતની, સફળ થાય સહુ કાજ.
પાલી કહે સસરા સુણો, દોષ મને બહુ થાય;
રજસ્વલા હું હાલ છું, હુંથી કેમ જવાય.
સાસુજીને મોકલો, મનખો પાવન થાય;
સંત સમાગમ થાય તો, લખ ચોરાશી જાય.
સંત સુતા શૈયા વિષે, લીનું ચેન અપાર;
નિદ્રાધિન થયા સુખે, પોઢયા પરમાધાર.
શિવ ગંગા ભોળા ભલા, સમજે ના કાંઈ મર્મ;
પગચંપી સાધુ તણી, કરવી સમજે ધર્મ.
કેવળ નિષ્કપટી હતા, ઉમ્મર અડતાળીશ;
મેડે આવ્યા મહાસતી, પ્રભુને નામ્યું શીશ.
સંત પુરૂષ સુતા હતા નિદ્રાધિન છે દેહ;
શિવ ગંગા પાછાં વાળ્યા, ઉંઘતા ભાગી એહ
નિચે બે વહુઆ મળી, કરતી છાની વાત;
સાસુજી સેવા કરે, જાત ઉપર શી ભાત.
નિરખી સાસુ આવતાં, નયને લાવી નીર;
રડવા લાગી લાડકી, હૈયે ના રહી ધીર.
ઢોંગ કરી ધરતી પડે, વીંછી કરડયો જેમ;
ઉંચી નીચી બહુ થાય છે, સૌએ પુછયું કેમ.
સંત સુતા સાસુ કહે, નિદ્રાવશ થઈ દેહ;
[illegible] ત્યારે આવશે. [illegible] વહુ કહે એહ
[illegible]
[illegible]

હરિજન સબકુ આ સમે, જ
સગાં સહોદર મિત્ર સબ, મિ
શિવે સહુ બોલાવીયા, આ
સાધુ કહે સુનીયે ભલા, મેં ૫
કથા શરૂ થઈ ત્યા પછી, અન
ધૂન મચાવી ઢોંગીએ, "હરહ
સુનો સુગમતર બાત સકુ, મેં
હર દિન રહેતા કૈલાસે, બ
સમાધિમેં હમ દેખતા, શિ
રાધા કૃષ્ણ મુજે ચહે; કરે સક
સમાધિકા અભ્યાસસેં, બૈકુંઠે
લક્ષ્મિકાંત મુઝે ચહે, બહોત સુખ
બ્રિહ્મ કે દરબારમેં, નટા રંગ [illegible]
ગાન તાન ગુલતાનમેં, ગાંધર્વ
નારદ વહા રહેતા ખડા, તાલ તંબુ
કરે બંદગી ઈશકી, તાલ મીલ
બિશ્નુકી આજ્ઞા મુજે, કરના કુ
ગબલાપુર આયા હું મેં, સબકી પુ
ગુરૂ પદવી મુજકો મીલી, કથા સુ
મુજપર બહોત પ્રસન્ન હે, શ્રી ત્રીભુવ
કંઠી મેં સબકો દઉં, કથા સુના
હરીહર કો અબ લોક સહુ, નમો બ
મુજ કંઠી ધારણ કરે, મોક્ષ પદ
શિવાય ઉસ્કે જગતમેં, અધોગતિ
હમ આયા હે ઈશ્વરતો, સુખ સમ ન
ભૂત પ્રેત પીચાશ સો, કદી ન
[illegible] હર બરસેં મિલે, પાકે [illegible]
[illegible] દેખ લો [illegible], [illegible]
[illegible] હારવું, મેં આયા

નર-છપ્પ-કલશ.

...હું, હરિકા ભક્ત અનુપ;
...થા, બાઈ રહો અબ ચુપ.
...સદા, હમકો પુછો બાત;
...નયગી, હરીહર હે સાક્ષાત.
...પઢું, ભક્ત માલ પઢનાર;
...હે પઢી, સુનાઉંગા કો બાર.
...દીજે, મેં સબકા પ્રેમ ન;
...ક હોયના, કૈસે પાવો જ્ઞાન.
...ખરા, જબરા શ્રદ્ધાવાન;
...ઠી કરે, જીસકા મેં મેગાન.
...હને, સબકી રખતા સોઈ;
...સુખ ના, સંપત્યાદિક હોઈ.
...ચારીશું, આતો નહિ પાલવાય;
...અહી રહે, ઘરમાં ક્લેશજ થાય.
...ર ઉઠીયા, કથા પુર્ણ થઈ આજ;
...ભૂખ લાગશે, વિચાર ખાવા કાજ.

...ખ તુજકો લગી, પડી સાંજ સાક્ષાત;
...કે વાણુ તણી, સંધ્યાકાળે વાત.
...ભુખ હૈ લગી, ખીચડીકા હે કામ;
...ખીચડી દીજે, ઘી કા ભરદે જામ.
...સાધુ સદા, એકજ વેળા ખાય;
...ખાધા થકી, દુષ્ટ વિચારો થાય.
...ા કયોં બકે, હય અજ્ઞાની આપ;
...ાં ભુકખે રહે. યેહિ જગતકા બાપ.
...કુ બોલના, દો શેર દુધ રખાવ;
...બ કહે ભલા. સરપન સબ લે આવ.
...લક્ષણ ભુંડાં, સતાઓ મારે ઘેર;
...બોલાવીયા, કયા જનમનાં વેર.
...ા તે જાયતો," જીવને શાંતિ થાય;
...હેર આલતાં, પાછળથી પસ્તાય.
...ા સુચવ્યું, દો માગે તે આજ;
...ેા આ આવશો, પ્રભુ રાખજે લાજ.

...વાણુ કીધું આવશે, તોય ન મેલે ...
ઘી ખાટેર મગાવીશુ, દિવો કરવા હાલ.
કિશોરને પાછી કહે, સુણિયે દીયર વાત;
સળી ગયેલો સંત આ, કરશે કંઈ ઉતપાત.
નખોદીયો નકટો ઘણો, ફાટયા બોલે બોલ;
રીસ મને એવી ચઢે, લગાઉં જાણે ઘોલ.
પાડી કહી બોલાવતો, મને હરામી એહ;
લાડી તો એનીજ વહુ, "મેરી બહુ" કહે તેહ.
શાસ્તરના આધાર દઇ, પાડે ખોટાં નામ;
બે ફાટયું બહુ બોલતો, મુખપર નહિ લગામ.
કિશોર ક્રોધેં બોલીયો, મારૂં એને આજ;
શિવો કહે એ છોકરા, મનમાં ધર તું લાજ.
લાજ ધરાવો શી મને, વારો એને સાર;
કયાંથી પકડી લાવીયા મુરખનો સરદાર.
બાપ કાઢો એહને, સાચું કહું છું હાલ;
નહિ તો મારી કાઢવો, મારે પ્રાતઃકાલ.
બાવે આ સહુ સાંભળ્યું, મનમાં લીધો સાર.
બ્હેતર છે ચાલ્યા જવું બાવે કર્યો વીચાર.
કણબી બહુ કાયર થયો, વંઠી જાણી વાત;
ખોડાભાઇ ત્યાં આવીયા, એજ સમે સાક્ષાત.
હરિહરને હેતે નમ્યા, જોડીને બે હાથ;
કાલે પાવન ઘર કરો, "મારૂં જગના નાથ.
સેવા જે અમથી બને, કરશું આણી વહાલ.
હરિહર કહે અચ્છા ભલા ? આવુંગા મેં કાલ.
શિવાભાઇ રાજી થયા, જાણી છુટયું સાલ;
રાત્રી જયમત્યમ ગાળશું, જાશે પ્રાતઃકાલ.

લાવણી.

પ્રાતઃકાળે પહોંચશે, સાધુ બીજે ઘેરરે;
ખોડાને ત્યાં શી ખુશી, થઈ તે સુણજો પેરરે.

ઇતિશ્રી પ્રથમોધ્યાય સંપૂર્ણમસ્તુ.

અથ દ્વિતિયોધ્યાય.

લાવણી.

સુણજો શ્રોતા સ્નેહથી, ઢોંગી નરનાં કામરે;
હરિહર ભાઈ સાધુ બની, અંધ કરે સહુ ગામરે.

રાગ ઢાળ. (દોહરાને મળતો.)

ખોડીદાસે સર્વને, સુચના આપી સાર;
સંત પધારી આપણાં, પાવન કરશે દ્વાર.
બે બૈયર છે તેમને, નવી રૂપાળી નાર;
જુની છે સંતોકબા, સારી દિલ ઉદાર.
શ્રદ્ધાળુ ઘરનાં બધાં, ભોળાં અપરંપાર;
ખોડીદાસ ખરેખરા, હરિના ભક્ત અપાર.
ભક્તરાજ કહેવાય તે, સંત સકળ ત્યાં જાય;
હરિ ભક્તિના ભાવથી, ખોડાભાઇ વખણાય.
ધૂળાભાઇ, ઘોરીભાઈ, નાથાભાઇની સાથ;
ખડકીમાં ખોડાભાઇ, સંપી રહે સંગાથ.
અધિક સંપતિ એમની, પુંજી કર એ લાખ;
નાથાભાઈ રહે નજીકમાં, ઘર એ સાખોસાખ.
સાધુ આવ્યા જે સમે, કર્યો રૂડો સત્કાર;
વહુએ ઘુંઘટ ખેંચીયા, પગે પડી તત્કાળ.
મુખ દરશન ના થઈ શકયુ, સાધુ પામ્યા ક્રોધ;
ઘુંઘટને અવખોડીઓ, વિરૂદ્ધ આપી બોધ.
કયા બાવા દોર્નુ તણા, મરિયા કૈસી બાત ?
કર્યો ઘુંઘટ ધરકે ખડી, દિસતી કો કમજાત.
શિવાભાઈ હાજર હતા, બોલ્યા મીઠી વાણ;
રૂઢી છે અમ લોકની, મરીયાદાની ખાણ.
સાધુ કહે છે શિવલા, દરશનથી દુઃખ જાય;
દર્શનસેં ધ્યાને કરી, પ્રભૂ પ્રત્યક્ષજ થાય.
આંખે અણુસારો બને, મનમાં પ્રસરે તેહ;
ધ્યાન ધરે તેના પરે, પ્રેમ પથ છે એહ
ઐસા પ્રેમ હરી પરે, કરના ઓ સબ બાત;
પ્રતિમાકા દરશન કીજે, ઈશ્વર હોતા જ્ઞાત.

દરશનસેં મ..
હરિહરકી કરૂણા મીઠી, ...
સાધુ આયે આંગણે, ફીર કયે
ખુલ્લે મુખ કયોં ના કહે, ...
રૂપાળી લાજી ઘણી, મનમાં
સમજી ગઇ સંતોકબા, લંપટત
મુખ જોવાં પરનારનાં, લંપટ...
સાધુતા શા કામની, દાનત થ
રીસાઇ જાયે સંત તો, દિલમાં
રૂપાળી કહે આપણા, કુળની ...
અભ્યાગત રીસાય તો, પુન્ય સક
પાપો આપે આપનાં, હૈયે હ
દિકરીઓ થઈ ધર્મની, દેખ
કાળુ મોઢુ એહનુ, બાળી આપા
હાડ માંસને ચામનાં, સોના જેવાં
નથી હીરા એમાં જડયા, ક્ષણ ભંગુર ...
નીરખીને મુખડાં હવે, શાંત બનો મ...
પધારીયા છો પ્રેમથી, રહેમ ધરોને
સંતોકે શાણી બની, માંડી કર્મ
બચ્ચે બરાં છે છતાં, વંઝા દોષ ...
વરસ બહુ વહી ચાલતાં, થતાં નથી
આશિષ જો આપો પ્રભુ, રૂડુ કરે ...
કુછ ફીકર નહિ બાઇ તું, હમ શરણે ...
તીન તીન પુત્ર તુજે દઉં; જગમે સુખ ...
શ્રી બિષ્નુ કે પાસમેં, દઉં ફરીયાદી
બકીલાત તેરી કરૂ, સફલ હોયગા
પાણી ત્યાં આણ્યું પછી, ગૌ ગોબર સૈ
રસોઇનો ચોકો કરી, ચુલો કર્યો
સામગ્રી શી લાવવી, પુછયું ...
હરિહર કહે દુધ લાઈએ, આધા મન
ચાર શેર આટા દિજે, ચારશેર ઘી
તીન શેર સક્કર દીજે, શાક ફાક
બદામ અચ્છી એલચી, ચારોળી

સરસ્વતીજ.

…ઉ, જુજ આપ હકા કામ;
ભોંશે, કંજુસ હો ના આમ.
…ા કરી, વળી કઢયો દુધપાક;
ત્યાં તળી, સુંદર તળીયાં શાક.
…ખરપણ કરી, બેઠા શાણા સંત;
નિકટમેં, રાખી એવી ખંત.
બોલીયા, રૂપાળી અહીં બેઠ;
ખાણું ખધું, જો હું આવું હેઠ.
…જા ઈશ્વરનું. કર કુછ પ્યારી બાત;
…નજી શકી, સાધુ છેક કુજાત
બોલીયો, ખોડા નર ના હોય;
…ા અબ લગી; કયો સંતતિ ના જોય.
…ખુબ નામ હે. ઘરે ન એસા ગુન;
…હોના ચાહીયેં, સુનાઉંગા મેં સુન.
…હુ હુલા કરૂં, જબ ખોડા કહેવાય;
…ોકા પાયમે, જબતો ખોઠા થાય
… હો જોરૂઓ, ખોડી ચૈયે નાર;
…હોનુ હુલી કરૂં, બેડા હોગા પાર.
ચાબે ભરી. બાવો જમડા તોલ;
…ા કામ કરણુ છે, નિર્દય એના બોલ
ખંતે આવીઓ, જાતો સાધુ પાસ;
…મો ત્યા આવતાં, રૂપાળીએ ખાસ
…ગુરો બહુ બાવલો કામણગારો ક્રુર;
હેચે પાયમા, ઉભા રહેજો દુર.
…વીંટશું રતન આ કયાંથી આવ્યું નાથ;
…છે હુલાં કરૂં, આપણુ સહુ સંગાથ.
ખમચાણો જરા, વિમાસણ બહુ થાય:
મનડા વિષે, કાશ હવે શે જાય.
…હિંના બળે, કાહું હુતો હાલ;
…મુને ત્યાં થશે, ધામા તેના કાલ.
…હિન આજનો, લુનીતુ એ કામ;
…જાતી તહી, બાવો છેક હરામ.

સત સહુ આરોગીયા, પછુ ન પાછળ …
રૂપાળી કહે નાથજી, ગયો બંધુ એ ખાઇ.
ખોડા મન વિસ્મય થયો, નહિ સાધુના ઢંગ;
માલ મફતના ખાઇને, વધારીયું છે અંગ.
ખાઇ કરી પરવારતા થયો કથાનો વખત;
સાધુ સઘ બિરાજીયા, ચડીના ઉત્તમ તખત.
પટેલીયા ભેગા મળ્યા, હરરઝ દિન દયાલ;
સુનીયે સહુ ભ્રાતાજનો, ઈશ્વરકા હેવાલ.
દેખો તુમ સબ લોક તો, નુઘરે જૈસે આપ:
સંત આયા જો આગણે, કગો નહિ કેહે તે બાપ.
દરશન કરના સંતકા, સબકી ફરજ મહાન;
મકાનકા મેરે લીયે કયો નહિ ધરતે ધ્યાન.
હુમ જો પીછા જાયગા, ફીર ઈશ્વરકી પાપ.
સુખ સંપત્તિ જાયગી હોગા સત્યાનાશ.
મુમત કબી કરના નહિ સંત સમા નહિ કોઇ,
વંદન કરના સંતકુ, શાસ્તર સુચવે સોઇ.
મુફત કથા મત સુનીયે શાસ્તરમેં હે દોષ·
સવા પચીશ રૂપિયા દીયે, પુન્ય માનકે પોષ.
ખોડે મન વિચારીયું, રીસાશે મહારાજ·
જો નહિ આપ રૂપીયા બાવો દેશે શ્રાપ.
રૂપાળી કહે બાપરે ! વાળ્યો કચ્ચર ઘાણ
પોથી નહિ ખોલી શકે, સાધુ વદીયો વાણ.
સુણ માગ્યું મળીયું ગઠી, કીધો જયજયકાર,
કથા સુણાવી સર્વને, ચરિત્ર અપરંપાર.
બીજા દિવસે ત્યા થકી, ઉઠાવીયો મુકામ;
ખુળાભાઇ ધરમી થયા, બતલાવ્યું નિજધામ.

(અપુર્ણ)

ત્રીજો ભાગ આવતા રવીવારે બહાર પડશે.

૩૯૬૮ રૂપાલવારની પોળ, જમાલપુર, અમદાવાદ. } રચી પ્રસિદ્ધકર્તા, ભટ્ટ સત્યનારાયણ હરિલાલ.

અમદાવાદ—પાનકોર નાકે … પ્રી. પ્રેસમાં … ત્રિવેદીએ છાપ્યું.

તા. ૧૩-૪-૧૯૨૪. પટલાણીનો સત્યાગ્રહ.

(ગયા ભાગથી ચાલુ.)

રાગ હાળ. (હાલરાને મળતો.)

આવકાર પામ્યા ઘણો, ફૂંળાભાઇને દ્વાર;
સાધુએ પુછ્યું પછી, કયો સુનાં ઘરબાર.
શું કહો છો ગૅળો કહે. કયા ચૈયે મહારાજ;
કપાલ ચૈયે-કયા બકે. શિર કુટના શે કાજ.
પુત્ર મુઓ છે માહરો, વ્હાલો નાનો બાળ;
પ્રસાદ પાણી નહિ બને, ઐસા હૈ હેવાલ.
ભાગી જા તું મધરસે, કામ ન મેરી પાસ;
અક્કલ હૈ મુજકો સબી. મત બોલે તું ખાસ.
ફૂંળાભાઇને ધમધમ્યા, ઉઠીયા આપો આપ;
ખેતરમાં ચાલ્યા ગયા, સંત કરે સંતાપ.
રૈબા કાકી આવીયા, જીર્ણ વસ્ત્ર છે અંગ;
બાવો બડબડા બોલતો, અજબ આજનો રંગ.
માઇ તુમારા નામ કયા, કીતના તુજકો પુત્ર;
નિપજ ઉપજ કયા ક્ષેત્રકી, ચલતા કયું ઘરસુત્ર.
સુણો બાપજી માહરૂં. રૈબા રૂડું નામ;
રૈબા કાચી સો કહે, જાણે લોક તમામ.
પુત્ર માહરે એક છે, હરિનો આપ્યો હાલ;
નાનો તે પાછો થયો, હરિહર બાપા કાલ.
શોક પડયો છે તેહનો, ચિતમાં થાય વ્યથાય,
સંભારી સુખડાં બધાં. મન ગાઢું અકળાય.
માટે બાપુ આજ તો, કરજો ખીચડ પાક;
વેંગણ છે ઘરમાં પડયાં, તળજો તેનુ શાક.
સાધુ ચમકયો ચિતમાં, પ્રકટયો ક્રોધ હુતાશ;
બાવા થઇ દાવા કરી, ગુમાવીયો વિશ્વાસ.
લડકા તેરા મર ગયા, હમકુ કૈસા શોક;
ખીચડી કયા ખાકર કરે, મત સમજે હમ લોક.

શોક ફોક હમકુ નહિ, હરિ
કૈસે ખા શકતા કભી, ભેલે
શિરાપુરી લપસી કરે, ઔર
આરોગે અમરાપતિ, દયા
પુણ્ય નિતિમાં નિપુણતા, ધર્મ
રૈબા મન વિચારતી, હશે ર
નરનારાયણ જો હશે, આવ્યા
કસોટીમા બહુ કૃપણતા, કરે
જીવ શાને ટુંકો કરૂ, આજ
વિચારના વેગો વધ્યા, રૈબા બાઇ
સંકોચાશો ના જરા, આપું માગે
જમી પ્રસન્નતા પામજો, થાય સફળ ર
સાધુ સિદ્ધ બની હવે, આપે સદ
સ્નાન સુતક હમકુ નહિ, જીવતર
નહિ પરવા કીસકી રખુ, ચકાચક
મીલે કભી મીષ્ટાન તો, ખુશખુશ
લડકાકે અવસાનમેં, ખુલ્લા મુખ
કયો નહિ છતીયાં કુટતી, હમકો દુઃ
રૈબાએ મન જાણીયુ, પ્રભુ ન દે
કઠણ હૃદયનો કો દિસે. નિર્દય
રીત રિવાજ ન જાણતો, એક ઇ
હરામનું ખાતો ફરે, જાણે સહુ
હશે ભલા આવી ચઢયો, અભ્યાગત
નિરાશ શાને કાઢવો, હોય કઈ
ઇશ્વરમય એને ગણું, ભગવાં વ
અહીંથી ભૂખ્યો જાય તો, થાય
શિરોપુરી સરજાવીયાં, જમાડીયા
ફૂંળોભાઇ આવી ચડયા, સાધુને
સુન લે મુર્ખીયા સસુર તું, કયોં

ના બાપ.
તો, કથા નહિ વંચાય;
ક્યોં હિથા, અનિષ્ટ જો કહેવાય.
તજશ્રી, નિંદે મુજને લોક;
ા સમે, સરવે ધારે શોક.
ભેડ તું, સભા પચીસકી સાર;
ગ કર લઈ, હો જા અબ તૈયાર
પરે, લમણે રાખી હાથ,
રી રહ્યા, રૈબા કાકી સાથ.
મુરખ તુ, ક્યોં કરડે છે કાન,
વાનકુ, કયા શોચે હેવાન.
મીલે નહિ, મેં દેતા હું શ્રાપ;
ઃયગી, હોગા ગદ્ધા આપ.
નદી ડાલશે, છોલાગી તુજ પીઠ;
ના ધોંસસે, વો નહિ લાગે ઠીક.
ય મનમેં ભલા, ભિક્ષા હૈ મુજ પાસ;
બતલાઉંગા, નહિ જીનેકી આશ
ગભરાઈને, આઘી પાછી થાય;
મુજી પડયા, ટાઢા ટમ થઇ જાય
ા પુરા દઈ, સંતોષ્યા મહારાજ;
દિવસ કાઢીઓ, કંટાળ્યા સહુ આજ
શ તણું મળ્યુ, કરવા સંત વિચાર;
જીવાભઇ, શંભુ આદિ સાર.
ખોડાભઇ, શિવાભાઈ જણાય;
, પાડાભાઈ, ગદ્ધાભાઈ ઘણાય
કાશીભાઈ, મરઘાભાઈ સો આજ;
મલકામણા, મળ્યા સંતને કાજ.
રાવણું, નાખી મોટી મોઢ;
જે સંતના, માંડી ખોદા ખોદ.
કરવું કંઈ, મરઘાભાઈ કહે આજ;
આવો બુરો, બુરાં એનાં કાજ.
તા બોલીયા, એ છે નીચી જાત;
સહુ માનવી, બોલે બુરી વાત.

એ શરમો એ બાવલો, કાઢો એની કાથ,
કાશીભાઈ કહે કષ્ટથી, થાશોમાંજ નિરાશ.
લુંટી ખાશે ગામને, બોલી મીઠું બેશ;
બ્હેન દિકરી કોઇની, ભગાડશે પરદેશ.
શિવો કહે હું શું કહું, મહા બૂરો છે સંત;
ખોડાભઇ કહે છે ખરૂં, ખોઇ સકળ મેં ખંત.
ધુળાભાઈ આગળ ધસ્યા, કરતા કંઇ ઉચ્ચાર;
પેટ ભરો પુરો દિસે, કહેતાં થઉ લાચાર.
ગદ્ધાભાઈ ત્યા ગાજીયા, કુકર્યું બણુગુ આપ;
ભૂંકી કહે ભગવાન તે, સાધુ જગનો બાપ
વૈકુંઠેથી આવીયા દેવા સોને સુખ;
કસોટીઓ કરવા પ્રભુ પ્હેલું દેછે દુ:ખ.
હાજી કાકો બોલીયો, દિસતો છે વિદ્વાન;
પાડાભઇ કહે સત તો, પરમેશ્વર ભગવાન.
વધા વાઘજીભાઈ ત્યા વૈરાગી નર એહ,
ભજન કરે ભગવાનનું, હરિને વાલો જેહ.
દુ:ખે દિલડુ એહનુ, બાપુ બુરૂ તો થાય;
નિંદા કરતા સંતની ઈશ્વર છ છેડાય
સરવાધાર ગણાય છે, હરિ ઇચ્છા ભગવાન;
મૂર્ખ બની કરવું નહિ, હરિહરનું અપમાન.
જીવાભાઈ ગળકયા પછી, જોયું ચારે પાસ;
સાળકડીનો સત એ, ખરો હરિનો દાસ.
વાત કરે વિષ્નુ થકી, ધરે સમાધિ ધ્યાન;
નારણભાઈ નરમાશથી, કહે સંત છે મહાન.
દેવાભાઇ કહે દેવ છે, સાધુ દિન દયાળ;
સંતોષાયે જો કદી, વિઠ્ઠલ ધરશે વહાલ.
સાધુ છે સાચો ઘણો, જણાય છેજ સુપાત્ર;
સંદેશા શ્રી રામના, કહેતો સુંદર ગાત્ર.
સુખદુ:ખ આ સહુ ગામનાં, કહે હરિને આપ;
જગદાધાર સુણે બધું, માફ કરે સહુ પાપ.
લખમી માતા ત્યાં રહે, શરી કરશાન સંગાથ;
સાધુએ નજરે દીઠા, ચતુરભુજના હાથ.
જો કો એને કાઢશા, ભભવનો એ [illegible]

જંગલમાં જાય તો, દેડાયે બહુ રક્ત.
હરિહર ત્યાં આવી ચઢયો, ઉભો ચોરા પાસ;
સસુર ક્યોં બેઠે હુવે. ક્યા મિજલસ યે ખાસ.
મકાન દેવા આપને, કરીએ કાંઇ વિચાર;
નયા મકાન બના દીજે, દો બાજુ દો દ્વાર.
મકાન તો તૈયાર છે, વદિયા સરવે વાણ;
ગામ બહાર છે એહ તો, જંગલ મધ્યે જાણ.
થેકડીયા હનુમાનમાં, સુખ શાંતિથી આપ;
સેવો વાનરનાથને, જપો તેમના જાપ.
જંગલમાં મંગળ કરો, મળશે ખુબ એકાન્ત;
યોગ સમાધિ સાધજો, દૃઢ મન રહેશે શાન્ત.
પક્કા સીધા કોન દે, ઐસા કયું પલવાય,
મંજનના જબ કયો મુઝે, કૈસી રીત ચલાય
માગી ખાજો ગામમાં, લઇ કરમા વટલોઈ;
જમણવાર તહેવારમાં, ભેજન દેશે કોઇ.
બ્હા લકડી જલ કોન દે, કથા સુનેગા કોન;
ગો ગોબર કહાંસે મીલે, ભેઠ ધરેગા કોન.
હાથે જઇ અરજો તમે, હાથે કાષ્ટ હણાય;
પોતે પ્રેમ ધરી કર્યુ, પવિત્ર એહ ગણાય.
જંગલમા જોતા જડે, સુકા બગતણુ છાણુ;
ઈંટો બે ત્રણ ગોઠવી, ચુલો કરજો જાણ.
પ્રસાદ પાણી લેઇને, ઘડી ભર આવી આંહ્ય,
કથા સુણાવો સર્વને આ ચોરાની માંહ્ય
એ સબ બાતા ઠીક હે, રૂપીયેકી ક્યા બાત;
સબા પચીસકી ભેઠકુ, દેગા કોન સુજાત
હનુમાન દેશે બહુ, અખુટ ત્યાં ભંડાર;
હરિહર કહે હનુમાનજી, અચ્છા જબતો યાર.
મુર્તિ નીચે ધન બહુ, દાટયું હોશે ખાસ;
અનુમાન સાચુ કરે, મજબુત બાંધી આશ.
મંદિરને લગતુ રૂડુ, હતુ વિશાળ મકાન;
બાવો ત્યાં રહેવા ગયો, જ્યાં જંગલ વેરાન.
ખાતો પીતો ખંતથી, જરનો જપતો જાપ;
ખાતા ભિક્ષા માગતો, બાતો હરિગુણ આપ.

ખાઈ પીને
કથા સુણાવી લોકને, ... ર
ગાન તાન રાતે બને, બે
મારૂતિ મહારાજને, બહુ જ
એક વખત એવું થયું, ગબ્બ
ચોરે સત કથા કરે, શિલ મ
શિલવ્રત તો મહા કઠણ છે, વ
સંત કહે એ જુઠ હે, મુશ્કિલ
કૈસા તુલસીદાસજી, કહેતા
સહેલા સાબિત મે કરૂં, અનુભવ
મેરે મન વો સ્હેલ હે, તુલસી
શિલવ્રતમેં ક્યા પાલના, તુલસી
બરસ પચીસકા મેં હુવા, ત્રુટ
અક્ષય મુજ બ્રહ્મચર્ય હે, વય મેરી
સ્વપ્ને ખ્યાલ મુઝે નહિ, નહિ ઓરતકે
વિચારભી હમકુ કભી, નહી હોતા હ
જન્મ હુવા ત્હાસે અભી, મુજકો સમઝ
નગ્ન અપસરા રહે ખડી, મેં નજરે
તુલસી લંપટ હોયગા, નહિ હોગા
જૈસા તૈસા બોલકે, આપ બચે હ
મરઘાભાઈ વદીયા તહી શંભુ સાથે
કકલભાઈ કકળી ઉઠયા, લાંબા કર
એ શું બોલો બાપજી, કોને કહો
તુલસીદાસ હમકો અભી, લગતા
મુખ મરકી સૌકો રહ્યા, સર્વે બેઠ
શિવો કહે તુલસી તણું, જગમાં ઝા
પુન્ય દાનસે ક્યા કભી, હો શકતા કુ
શિલવ્રત સ્હેલા બ્હોત હે, લંપટકો
ડાહ્યાભાઇ દાઝે બળ્યા, બોલ્યા વા
તમને તો હે બાપલા, છે ના અક
જગ જેની સેવા કરે. તેને કહો
મુરખતા એ આપની, બોલો રા
મુર્ખા કોન મુઝે કહે, લગાઉંગા

૧° , કર્યો આવા કમબ્યાત.
. કહે, શિલવ્રત સહેલા હોય;
ડ હુવા, મિથ્યા કર્યો કહે કોય.
કીયા. દીધા પરોક્ષ પ્રમાણ;
થી હતા, ભારત કેરા બાણ.
કાઢવી, અયોગ્ય એ પેખાય;
મ સહુ, એના દર્શન ન્હાય.
. એમજ, રામચંદ્રજી આપ;
રેકજ બને, તુલસી સત્ય અમાપ.
સંતથી, ગુઢારથ ના હોય;
જનમ્યો નથી, ભક્ત જગતમાં કોય.
સમજાય છે, ગુઢારથનો સાર;
બુ કાકા કહે, ભણ્યો ભુલે કો વાર.
નસુર તું બોલદે, ક્યા કહેના હે આજ;
ક જો હોયગી, નહિ રહેગી તુજલાજ
તુજ ઓપરી, જાન લેઉંગા ખાસ;
તુઝકો હે નહિ અખિલક બિસવાસ.
કહેવાય છે, જો જો ધરતા રોષ;
ચર્ચા વ્રત પાળતાં, શિલવ્રતમાં શો દોષ."
જેવી કામીની, પતિવ્રતા જો હોય,"
વ્રત પાળે સ્હેલથી, શંકા ન કરે કોય."
. કટકા સમો, ઉજ્વળ છે તમ દેહ;
. કુંગળ થકી અધિક ઓપતો જેહ.
ાં જયા ત્રાજવાં, કપોલ પટની માંહ્ય;
તો મચ્છર સમુ, લાંબી લચ કર બાંહ્ય.
ાળા કારમી, જાણે વાળગ્યા સાપ;
જણે પાવડા, ભૈરવ જેવા આપ.
આવે ભારખવા, જેવો આવે ત્રાસ;
દિલ આપનું, કોઇ ન આવે પાસ.
પણ જાતા રહે, નિરખી આપ સ્વરૂપ,
ેયુ જે હોય તે, ચરશે મોહ અનૂપ.

લાવણી.

બાવાને ચસકો ચઢયો, દિલમાં લાગી દાઝ જે;
દાજીને ત્યાં શું કહે, હરિહર બાવો આજરે.

ઇતિશ્રી દ્વિતિયોધ્યાય સંપૂર્ણમસ્તુ.

અથ ત્રતિયોધ્યાય:

તોટક છંદ (ગાવાની પ્રકૃતિ બગડી)

મુખ નેત્ર મરીજ પ્રચાડ ફરી,
બહુ ક્રોધની જ્વાળ જતી નિકળી;
નસ નો ફુલની મુખડા પરની,
મતિમન્દ થયોજ હરિહરની
[illegible] કડકડતા [illegible] ગાજતા
મનમાં બહુ મુર્ખ વિચાર થતા;
અતિ ક્રોપ જગો [illegible] ચનિભ
જગ [illegible] જણાય મુખ કૃતિમ.
તતડયું તન તાપ તપીજ રહ્યા,
સહુ શાંત સમોજ ખસીજ ગયો;
પગ હસ્ત પછી સહુ થરથરીયા,
બિલાપુરવાસી બધા ડરીયા.

(અપૂર્ણ)

ચોથો ભાગ આવતા રવીવારે બહાર પડશે.

૩૯૬૪ કૃપાલવારની પોળ, જમાલપુર, અમદાવાદ. — રચી પ્રસિદ્ધકર્તા, ભટ્ટ સત્યનારાયણ હરિલાલ.

અમદાવાદ—[illegible] પ્રેસ ઉપર [illegible] પ્રીં. પ્રેસમાં [illegible] છાપ્યું.

તા. ૨૩-૪-૧૯૨૪.

પટલાણીનો સત્યાગ્રહ

(ગયા ભાગથી ચાલુ.)

તોટક છંદ (બાવાની પ્રકૃતિ બગડી)

હનુમાન પ્રવેશ કરે તનમાં,
બહુ લોક વિચાર કરે મનમાં;
બહુ તાપથી રક્ત રહ્યુ ઉકળી,
વિજના સમ જેહ રહ્યું જ બળી.
સુખડું નવ ધીર ધરીજ શકયું,
નવ લેશ ડર્યુ જયમ તેમ બકયું;
સુન હાજી હવે બકતા ચુપ રહે,
મત નિંદક થા ચુપ રહે ચુપ રહે.
વદીયા વળી વેણ વિવિધ ફરી,
નહિ સંત શકો મન ધીર ધરી;
લઈને લાઠી સત ઉભો જ થયો,
સહુ લોક સમુહજ જોઈ રહ્યો.
ઉઠતા વદીયો અબ ભાગ ભલા,
અબ દેખ નિકલુ હું તેરી બલા.
નિરખી ધસતો બહુ આગળ તે,
પકડયો સહુ લોકજ પાગલને
સહુ શિખ દીધા કરે હાજીજીને,
નવ કોઈ કહે કંઈ હાજીજીને.

રાગ બિહાગ. (ચોપાઈને મળતો)

સુણિ લોક શિખામણ સાર,
હાજી હાદો થયાજ પસાર;
તવ સાધુને શાંતિ વ્યાપી,
ઉંચો નિચો થતોજ અમાપિ.
નથી હાજી હાદો આ વાર,
બોલ્યો બાવો કરી ઉચ્ચાર;
ખાય ખુંખારતાં ખુબ
પુઠે હાજીની
બસ આ સ્થળમાં નહિ
જુગજીવનને
સબ લોક મુરખ જયાં
નહિ સુખનું સ્થ
હવે શી રીતે અહો રં
કષ્ટ કમળાપતિ
બડકાં બહુ બોલે સાર,
લેઈ પોથી ગણ્યા
જતા બોલીયા કડવા બોલ,
મારો શ્રીહરીને ...
રાજ હાજીહાદાની વાણી,
એના ટાટીઆ સર્વથા
હું તો ઈશ્વરનો છું અંશ,
શાનું હાજી હાદાનો
એનું જાણુંને ખુટયું ભાવી,
દશા માઠી એની હે
ધરૂ શાંત સમાધિ આજ,
હાજી હાદાની વાણ
હાજી બેઠા પોતાને ઘેર,
નાહક સાધુ સાથે ક
દિન બે ત્રણ જાવા દીધા,
હાજીહાદો જરી નહિ
સંત કરવા ધારે છે ખુન,
તેને ખુનની લાગી દ
હાજી હાદાનો દંભ મટાડું,
ત્યારે પેટમાં શાંત

ઘરથ બનાવી દેહ
ને થાય,
યોગ તથાપિ ન જાય;
ળાવની પાળ,
ગે ગિન્દ અતિ વિકાળ
. ખાવા ધા ,
મોટા તર્ક વિતર્કજ થાય;
હાજ ન કહે,
તેતો રાખી હ્યાજ બજાર
મે કેડા લીધો,
ચ્ચો પાછળ લેશ ન બીધો
દિશાઓ એકાન્ત,
ઘરા છેકજ આવતી ગત.
અંધકારે સહુ જકત,
પાછે આવી ઉભા ભક્ત;
લેશ ન ચુકયો લાગ,
દેહ હાજીની કીધી બે ભાગ
ાથી વેગળુ કીધું,
વેર સાધુએ આજે લીધું;
જીનુ પરલોક પામ્યુ,
જેર જાડા બાવાનું જામ્યું
થયોજ પ્રાત કાલ.
દીઠા હાજી પડયા બે હાલ;
તરી સંત સમાધિ,
સહુ ગામમા વ્યાપી વ્યાધિ.
૫ કર્યો જુગદિશ,
છેદયું હાજી દાદાનું શિશ;
નિર્દય સાધુ આપ,
મહા ગજબ કર્યો છે બાપ.
(રાગ નળાખ્યાનનો.)
લાપુરમાં હાક, બાવો ભૂડારે,
મ ચડાવ્યું નાક, ક્રોધે કુડારે.

સહુ થરથર કંપે સાર, બાવો ભૂડારે,
વધ્યો બાવાનો જુલમ અપાર, ક્રોધે કુડારે.
કોઇ નામ ન લેશો લેશ, બાવો ભૂડારે,
નમો નીચને હર હમેશ, ક્રોધે કુડારે.
એ લે બાવો તે સત્ય મનાય, બાવો ભૂડારે,
તેની મેહમાં સવે તણાય ક્રોધે કુડારે.
સદન તર સ્થાપી ધાક, બાવો ભૂડારે,
ખાય કાજી રોટી દુધપાક, ક્રોધે કુડારે.
સહુએ મન માન્યુ નેમ બાવો ભૂડારે,
તેણે તે કર્યો દાજીનો એમ ક્રોધે કુડારે
આપ ભાગે મૂડા મન, બાવો ભૂડારે,
જાણે કંસાસુર કપૂત, ક્રોધે કુડારે
હાજી દાદાને કીધા નંગ બાવો ભૂડારે
હશે હજુ તેને ગમ, ક્રોધે કુડારે
અણે કીધી સમાધિ તે, બાવો ભૂડારે
એથી નિપજ્યું ગામ કેડ ક્રોધે કુડારે
સહુ આવીને લાગે પાય, બાવો ભૂડારે
માગે સંત સાધુની ક્ષમાય ક્રોધે કુડારે
કહે ગળલાપુરના જન, બાવો ભૂડારે,
સંત સ્વિકારશો વચન, ક્રોધે કુડારે.

રાગ ઢાળ. (દોહનાને મળતો)

સંત સમાધિ ત્યાગીયા, ઉઘાડ્યા લોચન;
કયો સગ શોર કરી રહ્યા, બોલ્યા એમ વચન.
કયા હુવા હે ગામમે, શોક હુવા કયું આજ;
નગરે કહે હાજી મુઆ, ખુરૂ થયું મહારાજ.
અમર કોઇના હોય છે, ફીર કરના કયું શોક;
સ્નાન સુતક દ્વાદશક્રિયા, મિથ્યાડંબર ફોક
જન્મ્યા તો મરના સહી, એક સમય કો વાર;
માયાકી જંજાલમેં, મિથ્યા ખાતે માર.
સાલ ગયું સાધુ ગણે, હૈયે હર્ષ ન માય;
ઉપલક શોક જણાવતાં, દાંભિક્તા છલકાય.
એક એક ઉઠયા પછી, સિધાવીયા સહુ ધામ;
સંધ્યા થાતાં સહેજમાં, ઉઠી ગયાજ તમામ,

ત્યા નકી ત્યાં તો પછી, થયા રાતના બાર;
સંતે મન સંતાપીયું, મુર્તિ ખોદું સાર.
કોદાળી કરમાં લઈ, ખોદયું ચારે પાસ;
મુર્તિ મુકી વેગળી, દ્રવ્ય મળ્યાની આશ.
સાધુના સટકી ગઈ, જરીએ નાવ્યો બાધ;
પરસેવો પેટે વળ્યો, શક્તિ આપ અગાધ.
કેડ લગુ ખોદ્યું બધે, લક્ષ્મી નાવી હાથ;
તળાવપરથી લાવીયા, સુંદર પત્થર સાથ
મનુષના માથા સમો, પત્થર શિલપાકાર;
મુળ મુર્તિના સ્થાનકે, મુકયો તે નિરધાર.
હાનુ કાઢ્યું બેવડું, બળીઓ આવ્યો આજ;
હનુમાન સામે લડયો, લીધી તેની લાજ.
મારૂતિકુ મારકર, ખોદી કાઢયા બહાર;
બેઠે બલીયા બાગજી, એ મંદિર મોઝાર.
લોક મળ્યા સહુ ગામના, દર્શન કરવા કાજ;
ભડક્યા ને ભય પામીને, અરે થયુ શું આજ.
સાધુ ત્યા સામો જઈ બોલ્યો નિડર બોલ;
બળીયો કાકો આવીયો, લડ્યો લડાઈ અતોલ.
હનુમાનને હાથથી, ખોદી કાઢ્યા બહાર;
પોતે ત્યાં બેઠા જઈ, જબરા અપરંપાર.
મેં કર લીધો લાકડો, યુદ્ધ કર્યો મે આપ,
પણ હું તો હારી ગયો, જબરો બળીયો બાપ.
માર મને માર્યો ઘણો, કરીયો કચ્ચરઘાણ;
હનુમાન હારી ગયા, બળીયો બહુ બળવાન.
કરો પ્રતિષ્ઠા એહની, તો ટળે દુઃખડાં જાય;
દેવ કદી દુભાવતો, અનહદ દુઃખો થાય.
ગલાભાઈ ત્યા ગાજીયા, આ તે શું કહેવાય;
દેવલોકમાં શા થકી, આવા ટંટા થાય.
પંચ મળ્યું ભેગું પછી, કરીયા મુર્ખ વિચાર;
ફંડ ભરાયું ફાવતુ, રૂપિયા ચાર હજાર.
મકાન ચણવું આદર્યું, મુર્તિ સ્થાપન કાજ;
હનુમાન બળીયા તણી, કરી પ્રતિષ્ઠા આજ.
દોઢ હજાર વધી પડયા, ખરચ કાઢતાં નેટ;

પંચે ..
આવો મન ર..ઝ થયા,
ગબલાપુર અરજા દિસે,
અવળી રીતે આદર્યું, લુંટ
દાભિકતા દરશાવતાં, ચુપ કર્યું
સંત વિરૂધ વદાયના, વદતાં
ગબલાપુર માહે બધે, સંત
માળામા પણ સંતનું, નામ નર્ક
હરિહર, હરિહર સૌ કહે, બાવો
વિનાશકાળે થાય છે, વિપરીત
દ્રવ્ય મદે બહુ માનવી, કરતાં
વ્યસન વધારે થાય છે, બીડી
માંસ ભક્ષ કરતાં શીખે, પ્રગટે મ
વ્યભિચારનું ...ળ તે, લક્ષ્મિ લ
અભાવથી લક્ષ્મિતણા, કોઈ ન આ
દ્રવ્ય ચઢાવે છાપરે, દ્રવ્ય પછાડે
દ્રવ્ય અતિશે થાય ત્યા, પાપ તણું ન
દ્રવ્યે દાનત ભ્રષ્ટ્તા, દ્રવ્યે કલેશ
દ્રવ્યે સૌ દિકરા બને, દ્રવ્યે દેવ
દ્રવ્ય દુઃખ ભંડાર છે, દ્રવ્ય પાપ
દ્રવ્ય મળે જો બાપમાં, કદી ન
સત્તા પણ સહુ દ્રવ્યની, દ્રવ્ય દે
સુખ સાધન સમજાય છે, દ્રવ્ય અવર
હરિહર પાસે હાલ છે, રૂપીઆ દો
મકાન પણ રૂડાં મળ્યાં, વૈભવનો ન
લક્ષ્મીના મદ વાધતા, મતિમંદ
તર્ક વિતર્ક વધી પડયા, ખુરી હ
મન માન્યુ મહિલા મળે, મન પેર સુ
તનમાં તાપ વધી પડયો, શિતળતા
જે નારી મુજને ચહે, અથવા રહે સુ
સંકટ સહુ તેનાં હરૂં, પુરૂ તેહ
ગામ તણી બહુ નારીઓ, નિત નિત ન
આંતર દ્રષ્ટિ આ સમે, નિરખે તે

...ન પળાય;
... મનમાં કંઈ કંઈ થાય.
...ણ છે, ગગલાપુર મોઝાર;
...ા વધ્યા, બાળાને મન સાર.
... તણી, રૂપ રૂપનો અવતાર;
લાડકી, તેજ તણો અંબાર.
—કંકુડી, શિવગંગા શું કામ,
...દમાવતી, પારવતી પ્રિય નામ
...શાથી મળે, બાવા મન મુઝાય,
...મજી શકે, તેની ચિત્ત વ્યથાય
એકાન્તમાં, વાસેલા છે દ્વાર,
પ્રમરી જતા, તર્ક વિતર્ક અપાર.
ખડયા દ્વારમાં, ભુખારી કો નાર;
મૂકીયા સંતજી, ઉઘાડયા નિજ દ્વાર.
છે અલબેલડી, નાની નૌતમ નાર
...ન હું કહું ખડી, સંત વદ્યા તે વાર
હું છું ડાહીલી, કાં ભૂલો જનાં બાપ
પાડોશમાં, રહુંછું આપો આપ
તું ડાહી બહુ, જીવલેકી તું નાર,
હું તેજ છું, કયો આવી આ ઠાર.

લાવણી.

મારી હું અહી, આવી છું નિરધારરે;
નદીએ ચડયું, ઉતરવું છે પારરે.

શ્રી તૃતિયોધ્યાય સંપૂર્ણમસ્તુ.

અથ ચતુર્થોધ્યાય:

રાગ ધોળ. (દોહરાને મળતો.)

...આવા પર નથી, સાધુનું લક્ષણ;
... ડાહીલી, વધી મુરખતા મન.
આવી અહીં, કહીને પુજ્યું એમ;
... [illegible] આવી કેમ.

આ આરી માંડી પછી, તેડું આવ્યું આજ,
ચિતમાં બહુ ચિંતા થઈ, ગઈતી જોવા કાજ.
પરણ્યો મારો વાલમો, આવ્યો વાળિ તેથ;
વેહેલી તું વળજે હવે, ફીકર ઘરમાં છેથ
પિયરમાં પહોચી ગઈ, જોયું માનું મુખ;
બેઠીતી તે આગણે, મટી ગયુંતું દુઃખ.
બેસો વાત કરી જરા, ઉભી થઈ હું હાલ,
પાછું વળવું માહરે, થઈતી સંધ્યાકાળ
ઝડપે ચાલી જોરથી, આવી સરિતા તીર.
ખમચાણી ત્યાં આગળે, ચારે કાંઠે નીર.
મોડું બહુ મુજને થયું, અંધારી છે રાત;
નદી કાંઠે હું એકલી, ચિંતણ અગળા જાત.
મેં મનમાં ધાર્યું પછી, જઉં બાવાજી પાસ;
ઉપાય કર્યા ગલાવડી, શ્રી હરિના એ દાસ
સંત કહે અરૂણા કીધા, આવો ધર્મે દેખ
એમ વદી ભુખારીના, અંખ હલાવો એક.
ખડકીમાં ખરી ગઈ, ભોગી બામાં સાર
સંત કહે બે ડાહી તું ધપ કરી દે દ્વાર
છે ઉઘડયા ઓ રહ્યા, વાસવાનું નહિ કામ,
બે ઘડી અહીં બેઠા પછી, જઈશ પુનઃ નુજ ધામ

(અપૂર્ણ)

પાચમો ભાગ થોડા વખતમાં બહાર પડશે

૩૫૬૮ પાલનાની પોળ, જમાલપુર, અમદાવાદ. — રચી પ્રસિદ્ધકર્તા, ભટ્ટ સત્યનારાયણ હરિલાલ

અમદાવાદ—[illegible] રોડ ઉપર [illegible] પ્રેસમાં [illegible] છાપ્યું.

પુસ્તક ૧ લું.

સંગિત

તા. ૨૫-૪-૧૯૨૪.

પટલાણીનો સત્યાગ્રહ

(ગયા ભાગથી ચાલુ.)

રાગ હાળ. (હાલરાને મળતો.)

ભરયૂવાની ડાહીની, દેખવડું છે રૂપ;
રંભા સમ રમ્યાંગ છે, મહા મોહનો કુપ.
કામ પિશાચ પ્રવેશીયો, બાવાજીને અંગ;
આંખે અધાંપો થયો, દેહે બદલ્યો રંગ.
દ્રષ્ટિમંદ બની ગઇ, મતિ રહી ના લેશ;
નાદ થયો દિલમાં બહુ, બાવે બદલ્યો વેશ.
કોપ પડયો મુખરે મહા, કફનો કેફ અપાર;
સ્પર્શે વિલંબ ખમાય ના, પથ સુઝે ના સાર.
હૈયે હિંમત રાખતા, બોલ્યા શ્રી મહારાજ;
"ભૂક લગી જો હોય તો, દેઉં પ્રસાદિ આજ"
બાપુ મેં વાળું કર્યું, ભાતું મારી પાસ.
માફ કરો મહારાજજી, રૂચી ન મુજને ખાસ.
બાપુ ક્યાણુ કયા બકે, કહાં તક ચલના એહ;
પાંચ કોશકા થાકસે, હોગા સાફ્જ તેહ.
સબ કુછ તેરે કારણે, ખાં કરી તૈયાર;
ઠબરકા ક્યા કામ હૈ, પ્રસાદ લે તું નાર.
એવું કહીને ઉઠીયા, સાધુ આપો આપ;
લે લડ્ડુ ખા ડાહી તું, ડાહી કહે ના બાપ.
ભુખ જરી મુજને નથી, કેસી જુઠી બાત;
થાળીમાં લાડુ ધર્યાં, બે ત્રણ સાથો સાથ.
ડાહી દિલે સમજી શકી, અંતરયામિ એક;
બંન્ને દેહ વિષે રહ્યો, ઉર પટ મહેલે છેક.
પસ્તાયો મનમાં કરી, ડાહી ઉરે અકળાય;
હાય હવે હું શું કરૂં ? કેમ હવે છટકાય.
જો હું ડુબી હોત તો, સરિતા કેરી માંય;
ઘણું રૂડુ એ થાત જો, હું ના આવત આંય.

જીવ જોખમમાં નાંખીઓ, અહ્
લંગોટો લુચ્ચો દિસે, મુકી
જીવમાં જીવ છે જ્યાં લગી, આં
ચાલી જઉ ચાલાક છું, ચડશે
ડાહી નામ છે માહરૂ, ગુણ
નિદ્રા મોહ તજી લઇ. સુનો
માતાજી સાવિતરી, સીતા
અરૂંધતી મા આવજો, કરવા
જગદંબાને કાલકા, ત્રિશુળ
ભાલા બરછિ ને અસિ, મા
પતિવૃતા હુ હોઉં તો સરવે
શિયળ ના સચવાય તો, પ્રાણ પલ
આવો કહે એ ડાહીલી, લડ્ડુ અ
સક્કરકા હે મેં કિયા, ઘી સબ બ
ના બાપુ ખાવું નથી, શ્રમ કરશે
શિવનિર્માલ્ય ગણાય તે, સોગનથ
લઇ લો લાડુ બાપજી, અભડાશે
મારે તો ખાવું નથી, ખાવ તમે
સંતે મન વિચારીયું, બહુ જક્કી
લાડુ શીંકે ઢાંકીયા, ના માની
બેઠા પાટ પરે પછી, બોલ્યા ૯
આજા પાટ પરે અહીં, એમ વદ
ના બાપુ એ ના બને, બેઠક ત્યા
ઇજ્જત જો માબાપની, એક પલક
આજ્ઞા સાધુ સંતની, કયાં નહિ મ.
સેવા કરતાં સંતની, કેસી ધરતી
આજ્ઞા હું શિરપર ધરૂં, જો તે ર
આવી સેવા સંતની, સુજ્ઞ કરે
અન્ન, વસ્ત્ર, જળ, આપવું, એ સેવ.

. થાય.
..., પુજન તેનું થાય;
માહરે, પત્થર તુલ્ય મનાય.
યા બકે, મેં નહિ બોલું કુછ;
બોધજો, શંકા સબ તું પુછ
ાયતો, તજવો તે નિરધાર;
ારૂં કરે, તેહ ઉતરશે પાર.
કાગળે, જો દુધ પાણી જાય,
ી જશે, પાણી પડતર થાય.
ોધમાં, ધર્મ લાભ લેવાય;
ાં રહે, તે જન સ્વર્ગે જાય.
ાગને, નીતિ રીતિનો બોધ;
ભાવથી, ભૂંડા પર છે ક્રોધ.
ુ એકમાં, પાપ ભરેલાં કામ;
આગે પડું, ડાહી માહરૂં નામ.
અત્યાચારને, વિકારમય વરણન.
ે તેને ગણું. પરભવનો દુશ્મન.
ોચ તું દિલમાં, પંચભૂતકા દેહ;
ર મટ્ટીસમા, હાડ માંસકા એહ.
સમ વો કુટે, ક્ષણમાં પામે નાશ;
લે સંતકી, હૈ ઉમદા અભ્યાસ.
કરલે દેહકા, મરજાના એક બાર;
તું સંતકી, ધ્યાન નહિ સુંઘનાર.
કરદે સંતકું, દેહ તાહરો નાર;
. ધનસેં સંતકી, સેવા કરલે સાર.
ા કહુ આપને, આ નહિ મારો દેહ;
તેની હું નથી, પરાધિન છે એહ.
પરણાવતાં, દીધું મારૂં દાન;
ેથે સ્વિકારશું, જમાઇ થઇને જાણ.
છે હાલમાં, જીવતર જ્યાં તક હોય;
ં છે ત્યાં લગી, અડી શકે ના કોય.
હું પ્રેમદા, કરૂં પતિની સેવ;
શું કામ છે, પતિ અમારો દેવ.

સેવા પરનરની કરે, નર્ક સાધના ..
સતિ કદી ના શોભશે, લંપટ સાધુ પાસ.
પતિવ્રત ભ્રષ્ટ થવાય ના, એવો મારો ટેક;
પતિ પરમેશ્વર માહરો, આ ભવમાં તે એક.
સ્વર્ગ નર્ક મિથ્યા બધું, પુણ્ય પાપ ના હોય;
મનુષ્ય કા અવતારમેં, મોજ ઉડાના સોય.
અંધાપો આવ્યો હવે, તમ આંખે મહારાજ;
છો માથાં કુટી મરો, નહિ લેવાશે લાજ.
જાણો છો હું એકલી, ડરૂં તમોથી આજ;
સહાયક મારો શ્રીહરિ, ત્રિભુવન કેરો રાજ.
સ્વર્ગ નર્કને દેખતી. મારી આંખો હાલ;
પુણ્ય પાપના પંથનો, હું જાણું હેવાલ.
દિખલાદે જબતો મુજે, સ્વર્ગ નર્ક કહાં હોય;
પુણ્ય પાપ વિચારતું, કૈસી નજરે જોય.
કુટેલી તમ આંખડી, દેખું છે ના હાથ;
બતાવશે જમડા બધું, આજ્ઞા દે જગનાથ.
ડાહી બડી બીદમાન તું, જ્ઞાની લગતી આપ;
બેટી કોગી કીસકી, હરિહર કોગા બાપ.
જે કંઇશો તે સાંભળું, છે ના મુજને દ્વેષ;
નાદાની બહુ દાખવી, નિપજાવોમાં ક્લેશ.
ડાહી તરૂણી તું ખરી. સ્વરૂપ સૂર્ય સમાન;
જીવલા તેરા કંથનો, દિસતા હૈ હેવાન.
હલ હાંકે હરદિન એ, જડ જૈસા હૈ આપ;
ઓ સાલા સમજે નહિ, કૈસા પ્રેમાલાપ.
જીવલા બંડાત ગરીબ હૈ, હૈ ના પૈસા પાસ;
એ નર કેરે સંગમે, કૌન પુરે તુજ આશ
બસ રાખો બાપુ હવે, હદપર આવી વાત;
નિંદા મારા નાથની, સુણતાં કંપે ગાત.
મહાકાળી સમ માનજો, રક્ત પાન કરનાર;
ભોગ લેઉં તમ દેહનો, મારૂં તમને ઠાર.
ચીરીને ચુંથી ખઉં, પાપી તારૂં અંગ;
હત્યા કુટયા જાણજે, જબરો જામે જંગ.
ચંડી થઈ તુજને ચડૂં, સાચી અરો શું આપ;

...જાદો લજવા જરા, કરંડે કાળો સાપ.
આઇ હરામી રાખજે, બનશે તું બે હાલ;
જાણુ કરૂં હું જગતમા, આવ્યો તારો કાળ.
હરિહર તો ભાંઠા પડયા, વળી શર્યું ના કાઇ;
બહુ જક્કી છે બાયડી, લેશ નહિ બદલાઇ
લાલચ દઉં લક્ષ્મી તણી, જો થાયે મુજ કામ;
ટાઢી ટમ તેથી થશે, દ્રવ્ય મુકાવે મામ
એઠ, એઠ બે ડાહી તું, ધર મત દુઃખ લગાર;
દોઢ હજાર રૂપા દઉ, જો બાધે મુજ પ્યાર
રાંટી મર રોયા હવે, તારી જીભ વઢાય
લક્ષણ તારા દાખવ્યા, પાપે પેટ ભરાય.
પુજી તારી પાવકે, બાળ મુરખ સરદાર;
દાઢ ઉઠયોછે તાહરો. કરતો શ્વાન પુકાર.
નારૂ કારૂ હું નથી. શુદ્ધ આબરૂદાર;
માવિતર ભગવાનગા, હું નહિ કુલાગાર
સાધુ મન વિસ્મય થયો, કરવા લાગ્યો શોક;
બળાત્કાર કીધા વિના, ધાર્યું થાશે ફોક.

ડાહી દિલે સમજી ગઈ, હુ છુ અબળા નાર;
જોગી છે જમડા સમો, દેશે ત્રાસ અપાર.
ચરિત્ર જો કંઈ આદરૂ, જેથી મુક્ત થવાય;
કહુ કઠે કાટા પડ્યા, જળ પાખી જીવ જાય.
મધુરા સ્વરથી ઓચરી, મિથ્યા આશો ક્લેશ;
પાણિ તો પાતા નથી આવી જે ઉદ્દેશ.
મીઠા વચનો સાભળી. શ્રદ્ધા વ્યાપી આપ
સંત ઉઠયા જળ આણવા, ડાહીને રે સંતાપ.
જળ ભરવા ખાતે ગયા, કરમા તુંબી પાત્ર,
ચડયા કુવાપર કોડથી, કામ ભરેલુ ગાત્ર
અળગો ભાળી એહને, ડહીએ સાધ્યો લાગ;
દ્વાર સકળ અડકાવીયા, દિલમા ધારી ડાઘ.
સાધુ જળ લાવ્યા સહી, આવી ઉભો બહાર;
પ્યાસ બુઝાદે ડાહી તું. ખોલી દે ઝટ દ્વાર.
દોઢ પહોર દહાડો ચડે, તોજ ઉઘડશે દ્વાર;
ઐસા તો અચ્છા નહિ, ખડા રહ્યા મેં બહાર.

માથા
લજવી મારા ભેખને, ભૂ...
લુગાઈને મુજકો ઠગા, અ...
સાધુ કેરા મોતસેં, લગે
કોણ કહે સાધુ તને, દૈત્ય
હવે હરામી જાણજે. નિ...
ઝાઝું જોરજ દાખવ્યુ, લાતે
પગમા કષ્ટ ઘણું થયું, ડાહી
ડાહી દગા કયો ના ધરે, ...
લડકા તેરા માઇ મેં, કયો
બકવા બ્હોત કીયા મુજે, કર
હમકુ જ્ઞાન હુવા અબી, દિ...
બટ્ટા લાગે નામને, જો
પુત્ર બન્યા છો હાલ તે, થઇ
ડહી નામ છે માહરૂં, ડહાપણ
બુદ્ધિ ભ્રષ્ટ થયા તમે, શિક્ષા પા...
વળતી સંત વિચારતા, દહાડો ન...
બહાર રહી બકવા કરે, હવે ન...
રામા રૂપવતી અતિ, ...રૂણિ
આ જનમે નહિ આવશે, પાછી ...
લાગ મળ્યો તે જાયનો, હૈયે
લ્હાવો આ સંસારનો, શી રીતે
કયા કહેતી હે ડાહી તું, ખોલી ...
હાસી કા નહિ બનના યે, મોત આ...
મોત આવ્યું છે તાહરૂ, દુર્બુદ્ધિ
હરામ દાનત તાહરી, મરશે
તોડુંગા મેં છાજડું, મરૂં તુજ...
મિથ્યા શ્રમ દેતી મુ..., કયો નહિ ...
કોણ ડરે છે તુજ થકી, મારે હૈયે
રક્ષા કરશે માહરી, પરમેશ્વર શ્રી...
ગર્વ ધરે તું શા થકી, નિર્બળ ત...
જીવડો મારો જાણજે. સદા અમર
દેહે દુઃખ ભલે પડે, જીવને કંઇ

.. જાય.
.હા, નહિ માથાજ મરાય;
હવે. તારાથી શું થાય ?
ીત તું, શી રીતે દેખાય ?
. તે, શી રીતે પેખાય ?
થયો, ગયો ધર્મ આભાસ,
સ્વર્ગને, કામ તણો તું દાસ.
ી તને, હૈયે વાગ્યું તીર;
જશે, તારૂં શુદ્ધ શરિર.
નનો, થયો સર્વથા ત્યાગ.
રપર, શોધે સારો લાગ.
.નકી, દેખી તુજને આજ;
ઉપરથી, તોડી ફોડી છાજ.
મ્હારથી, વળી કાપવા કાજ;
..ગીયાં બધાં. તોડી નાંખ્યુ છાજ.
બહુ જબરી હતી, લઠ્ઠ સમી મજબુત;
હા ભોગે કરી, જાણે જમનો દુત.
ંકા છેદલા, વળીઓના દેખાય;
આવી શકે, એવું બાકું થાય.
. માંહે ધરૂં, ડાહી નહિ દેખાય;
ી ભાગતાં. મુજથી ના પેખાય.
ારી આ સમે, ધાર્યું પહેલું શીશ;
બા મસ્તકે, ગબલાપુરના ઈશ.
આ જોઈને. રક્ષા કરજો ઈશ;
સંતાપતાં, છેદાજો એ શીશ.
સઘળે સ્થળે, મળે કુદરતિ સહાય;
ાળી સત્યને, અસત્ય અળગું જાય.
ુર સદા લડે, વિજય સુરનો થાય;
ત્યો હારતા, ઈતિહાસે પેખાય.
તણી શોભા બધી, ક્ષણમાં પામે નાશ;
પરમારથ તણો, અનંતતાનો વાસ.
ત્ય તણી ખરી, અન્ય અંધશ્રદ્ધાય;
ોંગી જનો, જમને ધુતી ખાય.

એવાને પોષ્યા થકી, જગનું હિત ના થાય,
સ્વરાજ્ય શી રીતે મળે, જ્યાં ઢોંગી પુંજાય.
વિત્ત વિચારી વાવરો, વિદ્યા વધતી જાય;
પાખંડીને પોષતાં, દ્રવ્ય અકારજ જાય.
ધનવાનો આ દેશના, કરો સજન સનમાન;
વિવેક બુદ્ધિ વાપરી, સુપાત્રને દો દાન.
પાળો બહુ કંગાલને, અપંગ અંધા જોઈ;
ટાળો દુખ દરદી તણાં, આશિષ આપે એહ.
વિદ્યા હુન્નર વૃદ્ધિમાં. દ્રવ્ય તણો વ્યય થાય;
ત્યાં સતયુગ સ્થાપન થતો સ્વરાજ્ય ત્યાં પેખાય.
આબાદી આ દેશની, બધી આપણે હાથ,
નહિ પાખંડી પોષીએ, લઈએ જગ સહુ સાથ.
ધર્માર્થે ખરચાય નહિ તો લક્ષ્મિનું શું કામ.
દેશોન્નતિમાં દે નહિ, લક્ષ્મિવંત નકામ.
વિદ્યા જ્ઞાન વધે નહિ, લક્ષ્મિનું શું કામ;
દુઃખ ટાળે ના દેશનાં, લક્ષ્મિવંત નકામ.
પાખંડી પોષાય ત્યાં, વિપરીત વ્યય બહુ થાય
જશ ખાવા જે વાવરે, સ્વારથ ત્યાં પેખાય
ભરતામાં જે ધન ભરે, વિપરીત વ્યય બહુ થાય;
સ્વાર્થ દ્રષ્ટિએ આપવું, કેવળ વ્યર્થ ગણાય.
બ્હાનું દઈ પરમાર્થનું, સ્વાર્થ સાધવા ચ્હાય;
જગ ધિક્કારે તેહને, હાડધુત નર થાય.

(અપૂર્ણ)

છઠ્ઠો ભાગ થોડા વખતમાં બહાર પડશે.

૩૯૬૪ રૂપાલવારની પોળ, જમાલપુર, અમદાવાદ.	રચી પ્રસિદ્ધકર્તા, ભટ્ટ સત્યનારાયણ હરિલાલ.

અમદાવાદ—પીરમશા રોડ ઉપર નિર્મળ પ્રી. પ્રેસમાં
લલ્લુભાઇ ઇશ્વરભાઇ ત્રિવેદીએ છાપ્યું.

પટલાણીનો સત્યાગ્રહ

(ગયા ભાગથી ચાલુ)

રાગ હાળ. (દીકરાને મળતો.)

યુરોપ આદિ દેશમાં, દ્રષ્ટિ ફેંકો આપ;
નિહાળશો ત્યાં ધર્મની, સંસ્થાઓ દુઃખકાપ.
લાખો રૂપિયા લોક દે, સ્વદેશ રક્ષા થાય;
ખટરસના ખાનાર સૌ, સ્વધર્મ રક્ષા ચ્હાય.
ભીખ દેઈ ભીખ માગતો, દેશ કરે ના કોઈ,
લુચ્ચા કે ઢોંગી જનો, ત્યાં આગળ ના હોય.
દમડી પણ ના વાવરે, ખોટા વૈભવ કાજ,
ત્યાં દાને વિદ્યાલયો, અનેક ચાલે આજ.
હુન્નર શોધ કળાતણી, ઉત્તેજીત ત્યાં થાય;
ભારતમાં તો દાનની, ઉલટી રીત જણાય.
ન્યાતવરા ત્યાં છે નહિ, બ્રહ્મભોજન ના થાય;
હરિહર બાવાના સમા, ઢોંગી ના પોષાય.
ધર્મજ્ઞાન હુન્નર તણાં, અનેક ત્યા છે ધામ;
ઔષધ દેવા કારણે, દેતા જન બહુ દામ.
કારીગર તે દેશના, સન્માને પોષાય;
જુઓ આપણા દેશમા, શું હાલત જોવાય.
ઉપર મુજબ ત્યાં વિત્તનો દેશહિતે વ્યય થાય;
પરમારથને પ્રેમથી, ત્યાં આગળ સહુ ચ્હાય.
જે દેશે નાણાં તણો, ગેરઉપયોગજ થાય;
લક્ષ્મિવંત એ દેશના, ગરીબ સમ લેખાય.
આ દેશે લાખો જનો, ઘર છોડી વહી જાય;
અવળા ધંધા આદરી, માલ મફતના ખાય.
સદાવ્રતોને ખોળતા, ખર સમ બહુ અથડાય;
ફિક્કર બાવા બની, બળધારી બહુ થાય.
નિર્ધન દેશી બંધુઓ, કરે મજુરી ખાસ;
સુકી મળે ના રોટલી. રહે બધાજ ઉદાસ.

એહી થઈ અથડાય તે, જમ
સદાવ્રતે સુખ પામતા, અવળી
અવળો વ્યય આ વિત્તનો, પ્રમા
વધે પ્રમાદી પોષ બહુ, દરદળ
લાખો જન ભૂખે મરે, પર
અરે દેશ હિતેચ્છકો, આ તે
વિચાર આવી વાતનો, કરે
ધર્મશ્રેષ્ટ નિજનો ગણી, ઘટે
પરધર્મી આ દેશમાં, પ્રસરાં
લમણે રાખી હાથને, શો
લાલચમાં લપટાવવા, કરતા
ખોલે છે વિદ્યાલયો, અનાથરક્ષ
દર્દીઓને કારણે, ઔષધ દેવા
સ્થાપે છે આજે અહી, આકર્ષે
વિચાર કરજો આજથી, ડરશો મ
વિવેકથી વિત વાપરી, બેશ બ
જડતાની જડ કાઢજો, ચેતનવત
વિવાદ વેદિક ધર્મથી, કરી શકે
સૃષ્ટિની ઉત્પતિથી, વૈદિક ધર
પ્રાચિન ભારત વર્ષનું, ગૌરવ ત્યા
બગડી બાજી જોઇને, કહેતાં અ
પુસ્તકમાં અવકાશ ના, કેમ બ
હવે અટકશું આટલે, કરશું સુ
હરિહર બાવે શું કર્યું, થશે સર્વ
પ્રવેશતાં બાકા મહીં, કૌવત
આડબંધ હરિહર તણો, વળીયોમ
જ્યમ જ્યમ દેતો આંચકા, ગાજું
ચિતમાં એ ચોખા સમો, આકુળ વ્ય
ડહીને હર્ષ અતિ થયો, તર્ક કરે

ન ગાય.
ા. ન્હો કૂટ્યા તે વાર;
રી ગયું, પહોચી પેલી પાર.
વદે, વૃક્ષો બહુ હરખાય;
ડાહીનો, શિલવ્રત મહિમા ગાય.

લાવણી.

કી રહ્યા, ઉંધું રાખી શિશરે;
ાવતાં; મુક્ત કરી જુગદિશરે.

તુર્થોધ્યાય સંપૂર્ણમસ્તુ.

થ પંચમોધ્યાયઃ

.હાગ. (ચોપાઈને મળતો)

આવ્યું છે પ્રાતઃકાળ,
બાવો છેક બન્યો બેહાલ;
ખેડુત ત્યાંથી જાય,
પગ લાંબા અતિ પેખાય.
રવા તપેશરી આવ્યો,
છેક મરવા વખત તે લાવ્યો;
પ કરતાં દુઃખ થાય,
પણ લખચોરાશી જાય.
વિવિધ વાણિ બોલે,
કોઇ છે નહિ સંતની તોલે;
બે ત્રણ પાસે આવ્યા,
મહારાજને મનમાં ભાવ્યા.
બુમ બરાડા બાવો,
આવો ભાઇઓ આંહી છુડાવો;
સાંભળ્યું કે સહુ આવી,
દિધા સંતને આજ બચાવી.
સાચુ બન્યું આ કેમ,
બાવો બોલ વદે જેમ તેમ;

પેલા રૂપિઆ જોવા દોડે,
નહિ દેખતાં મસ્તક ફોડે.
બસ દુર હટો સબ લોક,
જીંદા રહેના અબી હે ફોક;
બાપુ એમ કહી ના થાય,
કાંઇ કારણ ના સમજાય.
બસ મરનેકા મેં આજ,
બ્હોત બુરા હુવા હે કાજ;
બલિયોકાકો મહાદુખ દેછે,
નિતનિત લડાઈ કરે છે.
આજ યુદ્ધ કર્યું મુજ સાથ,
મેં તો લાલીયો લીધો હાથ;
બળીયાતણું સૈન્ય અપાર,
સહુ મારી કર્યું મેં ઠાર.
હવે મારી કહું શી કથની,
લડયો બળીયાની સાથે રજની;
અંતે માહરૂ બળ ના ચાલ્યું,
મારૂં શરિર છાપરે ઘાલ્યું.
ઉંધે શિશ મને લટકાવ્યો,
શ્વાસોશ્વાસ સહુ અટકાવ્યો;
રહ્યો હીંમત હું બહુ રાખી,
દુઃખ પામીઓ રજની આખી.
હતા અંધ શ્રધાળુ લોક,
સાચુ માનીને કરતા શોક;
બાપુ બળીયો કાકોશું માગે,
તેનું માગતું કરીએ આગે.
સબ રૂપિઆ દેઢ હજાર,
લેકે ભાગ ગયા વો સાર;
મેં તો ઇધર ઉધર દેખુ,
નહિ કોથળી નાણું પેખું.
આમ નોતમ નાટક થાય,
જીવ જોગી તણો ગભરાય;
હવે ડાહી કરે શું કામ,
તમે સાંભળો ભાઇ તમામ.

હરિગીત છંદ.

ગઇ ઘેર ઝઘડા ભેર પણ છે ચિત્તને સ્થિર રાખીયું,
ઘરકામથી નવરી થતાં બહુ દુઃખ દિલમાં દાખીયું.
રાજા પધાર્યા ગામના શુભ સોમવારે તે સ્થળે,
ફરિયાદ સુણતા સર્વની સહુ ન્યાય કાજે ત્યાં મળે.
આજે થયો છે સોમ ડહીનાં રોમ સહુ ઉભાં થયાં,
ગઈ રાય પાસે ડાહી ને, વિસ્તારથી વર્ણન કર્યાં.
તરૂણી હતી રૂપવાન ગુણની ખાણ તે આવી અહી,
રાજા દયાળુ દેવશો અભિદષ્ટિએ નિરખી સહી.
બોલાવતાં પાસે ગઇ ને લોક સહુ આઘા ખસ્યા,
કહે બાઇ શી ફરિયાદ તારી એમ કહી રાજા હસ્યા.
તુ દીકરી સમ છે મને કહેજે દુઃખો વિસ્તારથી,
દુભાઇ છે તું શા થકી કહે કોણ અત્યાચારથી.
અબળા બની તું ન્યાય માગે ગામમાં આગ વશી,
અપરાધીને શિક્ષા થશે ના ફીકર તું કરતી કશી.
જે જે દુઃખો તુજપર પડ્યા તે સર્વ તું કહેજે મને,
ના લેશ ગભરાતી હવે સંતાપ ના રહેશે તને.
સાધુ તણાં સહુ લક્ષણો રચના પ્રપંચોના વળી,
હેવાન સુણતાં રાજવિ ક્રોધે કરી જાતા બળી.
નક્ષત્રનાં વૃંદો થકી જ્યમ ધૂમકેતુ નિકળે,
દાવાનળો ભભૂકી ઉઠી જ્યમ શુષ્ક વંશોમાં પળે.
ભારત હૃદયનાં ધવલ અંકુરો સમો શાણો શશી,
વૃદ્ધ વયનો વત્સ પ્રેમી રાજવી બોલ્યો હસી.
રીસે ભર્યો હસ્તિ સમો ચહેરો બનેલો લાલ છે,
જડમૂળથી અધર્મને ઉખેડવા મન હાલ છે.
પાખંડના પરવત સમાને છેદવા તત્પર થતો,
જ્વાળામુખી મુખ ફાટતાં કળીયુગ તો કંપી જતો.
કાચ ખંડોમાં થકી હીરા સમો ઉભો થયો,
શ્રી કૃષ્ણ સમ સોહામણો શિર મુગટ તો ઝળકી રહ્યો.
સહુ સૈનિકોના સંગમાં સાધુ સમીપે સંચર્યો
બહુ દુર દેખી આવતો બાવો બહુ મનમાં ડર્યો
જયમ કૃષ્ણનાં દર્શન થકી ક્રુર કંસ પણ કંપી જતો,
ત્યમ ન્યાયના જોનાર પાસે સંત સાધુ કંપતો.
સંસારમાં બદલાય છે હા સુખ દુઃખ તો ઘડી ઘડી,
સુખ તુચ્છ કાજે સાધુએ લોકો પીડ્યા છે નડી નડી.
પીડાજ પોષણ સ્વાર્થની પરમાર્થની કોને પડી,
આત્મશ્લાઘા ઉચરીને ડૂંસ મારી બડી બડી.

યમરાજ
સંત કંપ્યો ... આ
પંચત્વ પ્રાણુજ પામતાં બા જી
મેં ડાહીને દુભવી ઘણી તો આ
હે વાંચકો વિચારજો, છે આજની
પાખંડીનાં પાખંડ સહુ આજે
સત આટલેથી સાર લઇ ના દોષ
નિજ બંધુઓના ત્રાસ લઈ ના માગ
ના કોઇને દુભાવશો મન વાણી
અધર્મીનો વિરોધ કરતાં કોઈ
રાજા થયો છે લાલ ઝાઝો ક્રોધ
ભંગતો ભારી થશે સાધુ તણ
વગડાવીયું ત્યાં ઢોલને ભળુ ર
સૈનિક સાથે આવિયા મંદિર
થરથર ધ્રુજે છે સંત જે શ્રી કૃષ્ણ
ખોડો, શીવો ને સોમલો કોઇ સમ
જીવો કહે જોગી તણું નીચ્ચે જડાગ
ખાતાં સડાસડ ચાબકા બહુ ચર્મમાં ।
લીધો લકડ ધક્કડ પછી બાંધ્યો સજડ
મેદાનમાં ચોરા સમાપે પાપ પો
કહે બાવલો શ્રી હરિહરિ! કહે રાય જા
મત મારીયે મુજકો જરી ઐસા કરૂં
કહે રાય સાધુ આજ શાને બોલતા બ
કાં લાભીયો લઇ ના ધર્મો અહી મારવ
માફ કરતું બાપ મેરા યાચના
ભગવાન તેરા શ્રેય કરશે, રાય કર
હે રાય તું દિસતા મુજે મહા ભક્ત તે
કાં ના દિલે ધરતો દયા હૈ સવાલ સા
તુમ દેખના હમ યોગિયોકા સ્વાલ જો ।
હમકો લગાવે ચાબકા ફલ તુ અવશ્ય
પરવા ન કિસા બાપકી રાજા હુવા તો
મેં શ્રાપ દે કે ભસ્મ કરતા બ્હોત ક્યું ।
આ કથનથી કોપે કરી રાજા ડરે અ
અતિ ક્રોધથી નિઠુરતાનાં વેણ રાજા
જા જા ધુતારા જોગટા તેં જોગને
કામાંધ થઇ કુંભાર દુઃખના દિન દાંત
ખાતો મફતના માલ પોતે પીડને પો

ઘણો
ાજ્ઞા હું તુજને કરૂં,
મેરા શીર યાં મેં ના ડરૂં.
ત્રોડે તોડી ગળાની કંઠીઓ,
ઉડતાં આકાશગામી પંખીગો.
ણ્યો છે પાપ પ્રગટયાં તાહરાં,
બધા જેને કહે તું મારાં.
વૃત્તિયું ના કષ્ટ કોનું કાપીયું,
ભૂત્યાનું ઇશ્વરે ફળ આપીયું.
પ્રજાની પાયમાલી તેં કરી,
બોલ્યા રાજવી ક્રોધે કરી.
ાજા હુકમ કાં ઝાઝો કરે,
મેં તું હંશથી કાં ના ડરે.
સુક ચરચર ચામડી પર થાય છે,
તા મર ગયા ! હે જાન મેરા જાય છે.
મહારાજ હે, પરવા કીસીકા બાપકી,
ાવા મુઝે પરવા ખરી હે આપકી.
કોઇએ જામીન અના થાઓ છો,
સાધુ તમારા કોઇ મરવા જાઓ છો.
ઇન્કાર એ ના આજથી કોનો ગુરૂ,
રોજ ને ઉપદેશમાં કહેતો ખુરૂ.
ચાર બીજન રાય કહે રોષે ભર્યો,
ને મર ગયો અહંકાર મેરા ઉતર્યો.
જો સમાધિ સંત કહે નહિ જાણતો,
વેશધારી શાં ગપાષ્ટક આણતો.
સબ જુઠ યે હે પેટકે લીયે કીયા,
હે હુઝુર મેં જળ આજસે ઉસકા લીયા.
મુખ પરનારનાં જોવાં ગમે છે આપને,
રદે માફ મેરાં દુઃખડાં અબ કાપને.
રતાં કયાં શિખ્યા વાંચ્યાં વળીજ પુરાણને,
મહારાજ રાજા ધ્યાન ધ્રર લે વાણને.
કા ગભગટ હોતા શિર ચોપાસે ભમે,
ાહ્યા હું કુછ બાપુ માફ કર દે આ સમે.
મહાપુજા તમારી આજ તો થાશે ખરી,
ાજો મગજનો જાશે બધોયે ઉતરી.
ટકા ઓર ખાંટી લવણુ જળ દેખે સહુ,

મનમાં અતી હરખાય છે સૌ હા અને પાણી છ.
બાવો ખરે એ હાલ થઇ બરકા અતિશે પાડતો,
જોરથી ફટકા પડે તે ચામડીને ફાડતો.
રાજા પુછે કહો સંત સાચુ ડાહી ત્યાં આવી હતી,
હા, બાપજી એ માત મેરી ડાહી હે સચ્ચી સતી.
તેના શિયળને તોડવા કહો યત્ન કંઈ કીધા હતા,
હા, બાપજી કર માફ મુજકો અફળ યત્નો સૌ જતા.
સીતા સતી સમ ડાહી માતા સત્યકુ વળગી રહી,
પતિવ્રતા ઐસી જગતમેં અન્ય મેં દેખી નહી.
હરકુચ્છ યત્નો આદર્યા ના કોઇમાં હું ફાવીઓ,
અબલા છતા સબલા બની મુઝકો ખરો હંફાવીયો.
પાણી પીવું છે એમ કહી મુજકો કુવા પર ભેજીયો,
દોર સમ અટકાવીયાં મુજકો ફળો ઉચ્છેદિયો.
મે દારકુ દેવા દિયા માથાં કુટી મેં થાકીયા,
છાજકુ તોડી શીતોષ્ઠ શીશ ઉંધે લટકીયા.
સાધુ મુખે સરવે સુણી સહુ સત્યને પરમાણિયુ,
જજમેન્ટ ધરતાં ઝેર ઝાઝું સંતના પર આણિયુ.
સહુ લોકને ત્યાં સુચવ્યુ શિખામણો ઝાઝી દઇ,
વિશ્વાસ ના કરવો કદાપી ભુતના ભોળા થઇ
લક્ષણ રૂપ ળાં સાધુતાના સર્વને સમજાવીયાં,
પ્રત્યક્ષ મળતાં પારખુ પાખંડ તો પરનારીયા.
ન્યાય કિધો નેક રાખી ટેક વસ્તિના ધણિ,
રાણીને શાબાશ છે ધન્ય માત જેણે તે જણિ.
શિરછેદ કરવા સંતને આગા દીધી અધિકારથી,
રડી ગયા સહુ લોકશોકે સંતના અત્યારથી
સરવે પરેલો સાંભળી બહુ શોકને દરશાવતા,
સાધુ કપાતાં કષ્ટ થાશે, એમ સહુ ઉચ્ચારતા.
ના કોઇને હીમત જરી કહે રાયને વિનતિ કરી,
જાનાં સમીપે પાય પાપી સર્વના પડતા ડરી.
પ્રહલાદજી નૃસિંહ પાસે જે રીતે ઉભા જઈ,
ડાહી ત્યમ શાણિ બની એ રાજવી પાસે ગઇ.
બે હાથ જોડી વિનયથી કહે વાતનો મારી જરી,
આશા રહી છે એક મારી શી રીતે પુરી થશે.
તું બોલ બાળા સત્વરે શી છે અભિલાષા તને.
આપો વચન કહે ડાહી બાપુ તોજ કહેવાનું ગમે.
લે વચન મારૂં સત્ય કહે હું આશ પુરૂં તાહરી,

. . . એવી આ એહને આ કહ્યું . .

બહુ બાળકીઓ ઉતારી નાંખ્યા નમ્યાં મસ્તક છુ,
શિક્ષા મહારાજ આપજો એક અવાજે કહે બહુ.
આવ્યાં સર્વ છે વચન અમે જેમને ધાર્યો નહી,
અપમાન તેને મારશે શિરછેદ ના શોભે અહી
કંઇ અન્ય શિક્ષા આપજો જે ધ્યાનમાં આવે પ્રભુ,
શિર છેદશે જમના દુતો બહુ ન્યાયવાળો છે વિભુ
રાજા કહે કાઢી મુછો માથું મુડાવો એહનું,
કાળા મોઢે સ્વાગ કરવા નાક કાપો તેહનું.
તેના લલાટે મેશનું ટપકું કરો કાળું બહુ,
સહુ ગામ મધ્યે ફરવો જ્યાં નિરખે લોકો સહુ.
કાઢો પછી આ રાજ્યમાંથી હાસ ભૂડે એહને,
જેને અમારી પાછો આહીંને કાપશુ એ દેહને.
ન ક થયું નાક થયું છે ઉગતા સાધુ હને,
પણ નાક તેનું મારશે ત જોઇને જીવડો વે.
જ્યાં અમલ આવ્યો ધૂર્તનો ત્યાં સતને શું થાય છે,
મારી હૃદય તે સત્ય વચનના કલેશથી કંપાય છે.
ભોળી શ્રદ્ધા જ્યાં ત્યાં તો અંધશ્રદ્ધા આવતી,
ધૂર્તતા ઢગનાનના કાર્યાગ્રી બહુ ફાવતી
આ નૂતન શિક્ષા થઇ પોગળ પ્રકાશ્યું જ્યાહરે,
અહિંથી ગયા ત કયા હવે તેની તથા શ્રી માહર
આ અશ્રદ્ધા જગમાં ઝઝી જનો સંપડાયછે,
ભોળાપણું અજ્ઞાનતા જ્યાં હોય છે ત્યાં જાય છે.
ભોળા બહુ થાશો નહિ અજ્ઞાન કો રહેશો નહિ,

સત્યના . . તમ . .
આશિષ છે મારી બધાને
ધૂર્તતા મુછ પડે જ્યાં

ઇતિશ્રી સત્યમયે હર્ષ ખડે આ..
કથાયામ્ પંચમોધ્યાય

ઓમ્ શાંતિઃ શાંતિઃ !

ઇત્યોમ્ સંપૂર્ણમ

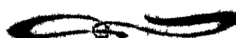
અત્યુત મોહનં, ભાર
સુહિ સહોદરં, કર્મ
ધીધરં મોહનં, પતિ
સત્ય શુદ્ધ નાયકં, શ્રીજ

શ્રી મહાત્મા ગાં

૩૯૬૪, પાલવાસની પોળ, જમાલપુર, અમદાવાદ. } ભક્ત સત્યના

આ ચુટક નકલો વેચવા ઇચ્છન
શાહ નંદલાલ દામોદર

અમદાવાદ—પીરમશા રોડ ઉપર ...
હલ્લુભાઇ ઇશ્વરભાઇ ત્રિવેદી

અમારા

"વિવિધ કાવ્યમાળા"

ના આજેજ ગ્રાહક બનો.

સોંઘા ભાડે સિદ્ધપુરની યાત્રા સમજજો !

ગઝલ.

નથી માસિક ત્રિમાસિક સમાહિક કે દૈનિક,
અમારી કાવ્યમાળા છે, ખરેખર રાષ્ટ્રનો સૈનિક
યુગે જુગ જાગતિ જ્યોતિ, સનાતન સત્યની સિદ્ધિ,
જણાવવા કાવ્યમાળાની, અમોએ યોજના કીધી.
મુસાફર રેલ ગાડીમાં વખત વાંચી બધો કાઢે
અમારી કાવ્યમાળા ત્યાં, અજબ શાન્તિ જ શિખવાડે
વળી બાગે બગીચે જો, અમારી કાવ્યમાળા લઈ;
જશો તો મિત્રમંડળમાં, જણાશે એ ખરી સુખદઈ.
વરસનો એક રૂપિયો છે, સવા આનો પડે મહિને,
કદી ના ચુકતા દેવા, અમારા ફંડમાં ચહિને.
વરસ આખર લગી વાંચો, છતાંએ ભેટ આપીશું;
કદી જો પોંખશો પૈસે, મુરબ્બિ આપ સ્થાપીશું.
ભલે આદર મળો કે ના, સફળતા આસ ઢોળે ના;
અમોને શી તમા તેની, ન ઇચ્છા જાણવાની હા.
મથીશું રાત ને દહાડો, કરીશું કાજ પરહિતનાં;
અને કર્તવ્ય પોતાનું, ઉતારીશું ખરું ચિતમાં.